

PEDAGÓGUSOK

LAPJA

LXVI ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2010. MÁJUS 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

5.

SZOLIDARITÁS

Szép idővel tisztelték meg az égiek május elsejét. Sokan ki is látogattak a Ligetbe, hogy a szabad napot ott töltsék. Volt ott minden, mi szem-szájnak ingere: a kenyérlángostól a sült kolbászig, és kirakodóvásár: a gyógypapucstól a melltartóig. Volt, aki kígyóval a nyakában sétált, és volt, aki halottsápadtra festve magát munkásosztályként pantomimozott egy fa tövében. Volt, ahol régi slágerek, és volt, ahol régi indulók szóltak a hangszórókból. No és természetesen voltak pártok, szakszervezetek és nagygyűlések is. Voltak exkormány-párttagok, akik – ki tudja, hány év óta először – újra „elvelyültek” az emberek között, és volt közönségük is, néhányan még mindig hanyatt-homlok igyekeztek „lejattolni a nagy emberekkel”. A balhé kedvéért „beköszöntött” néhány „nehézfű” is, függetlenül attól, hogy ők nem majálisozni akartak, még csak nem is a munkát ünnepelni, már csak azért sem, mert a munka ünnepéhez vagy a munkavállalók szolidaritási napjához annyi közük van, mint hajdúnak a harangöntéshez. És még csak májusfát sem hoztak. Ám itt, ezen a napon ők húzták a rövidebbet! A sok-sok ember, ki ünneplőben, papírzászlóval, ki csak úgy, nyári-as-lezseren, rágógumit rágva nem igazán szívelte őket. Ahogy a mindenevő tömeg hullámozott a felállított sátrak között, a Liget ezen a napon szinte egy az egyben leképezte a Magyar Köztársaságot. Mondom, szinte egy az egyben, mert voltak, akik másutt majálisoztak.

A hatalmas zöld terület „vörös sarkában” az egészen baloldali és a még baloldalibb pártok ütöttek tanyát, némelyikük hangszórójából annyi decibellel üvöltött az induló, hogy amellet már senki sem tudott szót érteni a másikkal. Persze, aki nagyon akarta, az azért a kifeszített transzparensból „Üsd a tőkést, ne siránkozz!” (Szegény József Attila!) kihüvelykezhetette mondandójuk lényegét.

Kicsit arrébb, a „kék sarokban” a szakszervezetek sátrai álltak tisztes távolban egymástól, nehogy az arra járók összetévezzék őket. A Liget ezen részében a „szolidaritás” volt az a szó, amely legtöbbször hangzott el a sátrakban, vagy az előttük álló színpadon. Ha lett volna szavakközi verseny, a második helyen a „társadalmi párbeszéd fontossága” összetétel végzett volna. Ám bármilyen fontos, életünket meghatározó fogalmak is ezek, a tömeg nagy része nem hagyta magát zavartatni általuk. Míg a kisgyerekes családok férfi tagjai a sörözés, a nők a sült kolbász mellett voksoltak, az apróságok – sírvabömbölvé – leginkább a lufik és a vattacukrosok felé vették volna az irányt.

Vidám, szabad nap volt. Ám túl vagyunk rajta, most már mindannyian beszélgethetnénk a szolidaritásról, a társadalmi párbeszéd fontosságáról, arról, hogy annak egyenlő partnerek között kell lezajlania. Azok is beszálhatnak a diskurzusba, akik nem voltak ott a Ligetben. Nem is jó a feltételes mód, egyenesen felszólító módban kell mindezt mondani! Ahogy azt is, lássuk a szavak után a tetteket, a meglévő munkahelyek megőrzését, az újak megteremtését, a munkavállalói terhek csökkentését. Lássuk a szolidaritást! Gazdagnak a szegénnyel, szegénynek a még szegényebbel, fiatalabbnak az időssel, aktív dolgozóknak az inaktívakkal, belföldieknek a külföldiekkel, külföldieknek a belföldiekkel, hatalmon lévőknek az azon kívüliekkel. Mert a bajban csak a kölcsönös segítségvállalás lehet a megoldás.

Millei Ilona

A TARTALOMBÓL:

Középszint, emelt szint középiskolás fokon
Az igazgatók akkor erejükön felül rohangáltak, és ez a munka azóta is rajtuk maradt. (Somogyi László igazgató, Berzsényi Dániel Gimnázium) **4. oldal**

Merre tovább, oktatáspolitiká?
Az oktatás különböző szintjén dolgozó kollégák anyagi juttatásrendszere olyan, hogy éhen halni nem tudnak, de teljes értékű értelmiségi lételem lehetnek. (Gerő András történész) **5. oldal**

Német gyakorlat, közös gondok
Hasonlóan a magyarországi helyzethez és álláshoz, a vita során több oldalról felvetődött a tanárképzésben az osztatlan képzés visszaállításának igénye. (Békési Tamás PSZ-elnökségi tag) **6. oldal**

A pedagógustól elragadott eszköz a buktatás?
A buktatást ellenző pedagógiai-oktatáspolitikai törekvés mögött az a félfogás áll, hogy az alsó tagozat valójában egy, egyetlen és egységes, többéves tanév, tanulási folyamat. (Trencsényi László, az MPT főtitkára) **7. oldal**

Okosan vezérelt önfejlesztők
Jó szakmai munkát teljes energiával csak jó feltételek között lehet végezni. Ha a szakszervezet kiharcolja, hogy ezek meglegyenek, akkor egy szakmai szervezet nyugodt háttérrel dolgozhat. (Kovács Géza elnök, Önfejlesztő Iskolák Egyesülete) **9. oldal**

Jobban kell tervezni a közoktatást
Magyarországon sok a túlterhelt pedagógus, de ezzel párhuzamosan alulterhelés is megfigyelhető: a válaszadók 5,4 százaléka egy héten 35 óránál kevesebbet dolgozik, 17,1 százaléka pedig 60 órát vagy többet. A munkaterhelés jelentősen szóródik. **11. oldal**

PL-útmutató:
A felmentés jogellensége;
Jogi panorama

Tovább emelkedik a minimumponthatár?

Tovább emelkedik a felsőoktatási felvételi minimumponthatár, 2012-től a jelenlegi 200 helyett már csak 240 pont feletti teljesítménnyel lehet bekerülni az egyetemre, főiskolákra. A felvételi eljárás során kapható többletpontok mértéke 80-ról 100-ra, ezen belül az emelt szintű érettségiért adható többletpontok mértéke pedig 40-ről 50-re nő. A jövőben egyéb jogcímenen kevesebb többletpontot kaphatnak a diákok: 2011-től a nyelvvizsgáért például 35 helyett 28 pont jár, de két nyelvvizsga alapján is legfeljebb 40 pontot lehet majd kapni. Korábban *Miskolci Norbert*, a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának elnöke és *Szabó Gábor*, a Magyar Rektori Konferencia elnöke sem támogatta a 240 pontos minimumponthatár bevezetését. Idén vezették be a minimumot illetően a 200 pontos rendszert, tavaly pedig még 160 ponttal is bekerülhettek a diákok.

Öt kiváló egyetem, öt kutató-elitegyetem

Kihirdették a kutatóegyetemi címeket, a vártakkal ellentétben azonban két kategóriába kerültek azok, amelyek sikeresen szerepeltek. Azok az intézmények, amelyek ugyan kiváló képességeket mutattak fel egyes meghatározott területeken, de még nem minden területen egyenletesen, kiváló egyetemi címet kaptak. Ebbe a kategóriába került a Pécsi Tudományegyetem a biológiai és orvostudományok; a gödöllői Szent István Egyetem az agrár-, a környezet- és az állatorvos-tudományok; a Miskolci Egyetem az anyagtudományok és technológiák, valamint a multidiszciplináris műszaki (energetikai, gépészeti) tudományok, a Budapesti Corvinus Egyetem a közgazdaság-, a gazdálkodás- és szervezés-tudomány, a veszprémi Pannon Egyetem pedig a vegyészmérnöki és multidiszciplináris természettudományok (energetika, környezettudomány) területén folytatott tevékenységéért. A „kutató-elitegyetemi” csoportba öt egyetem került, ezek az intézmények voltak azok, ahol az elmúlt öt évben magas színvonalon folyt az oktatás, a kutatás, a fejlesztés, a tehetséggondozás. Ide tartozik a Semmelweis Egyetem, a Szegei Tudományegyetem, az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE), a Debreceni Egyetem, valamint a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem.

Tízmillióval támogatja a bölcsődei ellátást Újbuda

A Budapesten és Pest megyében egyedülként módszertani feladatokat ellátó Egyesített Bölcsődei Intézmények idén április 20-án elsőként ünnepelték a Bölcsődék Napját, melyet idén már hivatalosan is április 21-én tartottak meg az országban. Az ünnepségen a kerületi bölcsődék múltjáról szóló előadást követően Molnár Gyula, Újbuda polgármestere bejelentette, Újbuda önkormányzata a kerületben idén 10 millió forint összegű pályázati keretet különít el olyan magánvállalkozások számára, melyek bölcsődei ellátásra, illetve annak kiváltására jönnek létre. A három – korábban játszóházaként működő – intézmény bölcsődei férőhelyeké lett átalakítva, így kilenc bölcsődében összesen már közel hétszáz kisgyermek elhelyezésére nyílt lehetőség Újbudán. Az Egyesített Bölcsődei Intézmények éves szinten átlagosan körülbelül 240 fő oktatását, képzését végzi a módszertani feladatok ellátásához kapcsolódóan. Az intézmény alapfeladata a családban nevelkedő, három éven aluli, átlagos fejlődésű gyermekek napközbeni szakszerű gondozása, nevelése, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek napközbeni gondozása, nevelése, korai fejlesztése. Magyarországon a 300 ezer három év alatti gyerekre csak 26 ezer bölcsődei férőhely jut, ezekre pedig eddig mintegy 34 ezer gyereket vettek fel. A 3152 magyar település közül pedig csupán 264-ben van bölcsőde.

Kreatív katedra

Ebben a rovatunkban szeretnénk bemutatni azokat a pedagógusokat, akik kiváló munkájukkal sokat tesznek a magyar oktatásért, a gyerekekért, a jövőért. Ezért kérlek titeket, aki kollégájáról úgy gondolja, ezek közé tartozik, írja meg a nevét, elérhetőségét, hogy őt is bemutathassuk a lapban. Az ajánlatokat a milleii@pedagogusok.hu címre, vagy a 06-70-602-8885-ös telefonszámra várom.

Millei Ilona

Alkotó pedagógusok jelentkezését várjuk!

Sorsunk – mint minden emberé – az idő mélységeken mély kútjának vizébe merül. Felszíne csak addig vet fődrot, amíg vannak, akik emlékeznek ránk. Ám élnek köztünk olyanok is, akik tollal, ecsettel, napi munkájuk mellett még egy vonalat húznak az öröklét falába, így téve tanúbizonyságot arról, hogy köztünk élnek. Nem arra törekszenek, hogy hivatásos művészekké váljanak, mert elhivatott képviselői pályájuknak. Olyan pedagógusok ők, akik munka után alkotnak, és akik az alkotás által kiteljesedve a tanítványaik számára is szebbé teszik a mindennapokat. A Pedagógusok Lapja szívesen bemutatja őket és alkotásaikat is. Kérjük, hogy műveiket, rövid önéletrajzukat a pedlap@pedagogusok.hu és a milleii@pedagogusok.hu e-mailre vagy a Budapest 1417, Pf. 11 postacímre küldjék. A borítékra írják rá: „Alkotó pedagógusok”. Sajnos, nyomdatechnikai okok miatt fényképet, festményt nem tudunk a újságban megjelentetni, kérjük, satírozatlan, kontúros rajzokat küldjenek.

Ebben a számunkban L. Gál Mária verseit és Szarvák Antal rézkarcait mutatjuk be a 18. oldalon.

OLVASD, ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja internetes honlapunkkal (www.pedagogusok.hu) együtt szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Az évi előfizetés díja 5 százalék áfával 4100 forint. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek csekket postázunk.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket. Az egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 90 000 forint, a féloldalas 45 000, a negyedoldalas 22 000 forint. Az apróhirdetés szavanként 45 forint. Minden egyes díjtételt 20 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: Millei Ilona

Technikai szerkesztő: Márfiné Bécsi Erika

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Telefon/fax: 322-8464
Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Felelős kiadó: Galló Istvánné elnök

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4100 Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

AZ OV MÁJUSI ÜLÉSÉN KIOSZTOTTÁK AZ ÚJ TAGKÖNYVET

A PSZ Országos Vezetősége (OV) ülést tartott május 3-án. Szabó Zsuzsa alelnök bemutatta az új tagkönyvet, és tájékoztatta az Országos Vezetőséget az ezzel kapcsolatos adminisztrációról. Az OV határozata értelmében 2010. május 25-től már (csak) az új tagkönyvvel lehet a tagsághoz köthető kedvezményeket igénybe venni, a honlap belső oldalára feljutni. Az új tagkönyveket átadták a PSZ területi vezetőinek.

Galló Istvánné, a PSZ elnöke arról tájékoztatta az OV tagjait, hogy az OKÉT tárgyalta a közszolgálati bértáblák 15. és 16. fokozatának lehetséges bevezetéséről. Döntés az ügyben később születik. A PSZ elnöke bejelentette, hogy miután a közalkalmazottaknak kifizették a 2010. évre ígért 98 ezer forint bérkiegészítést, az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság teljesítettnek érzi a kormánnyal kötött megállapodást, és feloszlatta önmagát. A

PSZ elnöke javaslatot tett arra is, hogy szeptemberig kerüljön az OV napirendjére a Pedagógus Vendégothos és a PSZ-vagyon kérdése.

Dr. Dudás Lilian a szervezettünkről a Fővárosi Bíróságon meglévő iratokról tájékoztatta a jelenlevőket, valamint arról, hogy kivonat a PSZ Országos Irodájában igényelhető. Szót ejtett arról a pályorientációs pályázati lehetőségről is, amely segítheti a tagszervezést.

Még napirend előtt Mitre-Károlyi Mária, Szombathely város területi vezetője kért szót, aki arról számolt be, hogy a szombathelyi önkormányzat úgy akarja az oktatás költségeit csökkenteni, hogy a közalkalmazottak alapbéréből vesz el. Az OV tagjai szolidaritásukról biztosították a szombathelyi közalkalmazottakat, az Országos Iroda jogászai pedig vizsgálják majd a megszületett rendeletet.

Konzultáció területi vezetőkkel

A PSZ 2008-ban először megválasztott területi vezetőivel konzultált 2010. április 19-én Galló Istvánné és Szabó Zsuzsa. A rendezvényen a tizenöt meghívottból tizenegyen vettek részt. A konzultáció céljai közé tartozott többek között, hogy a résztvevők szakmai segítséget kapjanak, és mások tevékenységét megismerve egymástól is tanulhassák a felmerülő problémák kezelését. A konzultáción közös gondolkodás is folyt arról, hogyan kell a jövőbeni feladatokat megoldani. A jó hangulatú rendezvény résztvevői igénylik a további hasonló találkozók szervezését.

Jogsegélyszolgálat tapasztalatszerével

A PSZ területi jogsegélyszolgálatának vezetői a jogsegélyszolgálat munkájáról tartott tapasztalatszerére gyűltek össze 2010. április 20-án az Országos Irodában. A konzultációt dr. Selmeciné dr. Csordás Mária vezette, azon dr. Dudás Lilian is részt vett. A résztvevők megbeszélték az aktuális jogeseteket is. A tapasztalatszerét rendkívül hasznosnak ítélték, és megállapodtak abban, hogy a találkozót rendszeressé teszik.

Popper Péterre emlékezve

Hosszú betegség után, életének 76. évében elhunyt Popper Péter, az ország egyik legismertebb és legnépszerűbb pszichológusa. Bár az utóbbi időkben folyamatos orvosi kezelésre szorult, az utolsó napig dolgozott. Számos könyvet írt, tanított, gyakran tartott előadásokat, sokat szerepelt újságokban, rádióadásokban, tévében. Kutatási területe elsősorban a pszichoterápia, a társadalmi beilleszkedési zavarok és a váláspszichológia volt. Felsőfokú tanulmányokat Budapesten, az Eötvös Loránd Tudományegyetemen és Moszkvában, a Lenin Intézetben folytatott. Dolgozott a Fiatalokorúak Átmeneti Nevelőintézetének pszichológusaként, majd a SOTE I. sz. Gyermekklinikáján. 1969-ben a pszichológiatudományok kandidátusává nyilvánították. 1980-tól kinevezték docensnek, 1984-ben egyetemi tanárnak, s a SOTE orvos pszichológiai oktatási csoportjának vezetésével bízták meg. 1992–1994 között az izraeli Bar Ilan Egyetem vendégprofesszora volt, majd itthon Horn Gyula miniszterelnök egyik személyes tanácsadója lett. 1997-től a pesti egyetemeken, főiskolákon (ELTE, MÚOSZ Újságíró iskola, Színház és Filmművészeti Egyetem, Rabbiképző) és vidéken is tartott előadásokat, konzultánsa volt a Láthatatlan Kollégiumnak. Több tudományos tisztséget töltött be, szerkesztette a Magyar Pszichológiai Szemle című szakfolyóiratot, az MTA Pszichológiai Bizottság pszichológiai szakbizottságának tagja volt.

Majális a szolidaritás jegyében

A legfontosabb, hogy az embereknek munkájuk legyen

Renzo Ambrosetti, az Európai Fémipari Szakszervezetek Szövetségének svájci elnöke a szolidaritás fontosságát, Pataky Péter, az MSZOSZ elnöke az új legális munkahelyek létrejöttének és a munkavállalói terhek csökkenésének szükségességét hangsúlyozta az MSZOSZ május elseji nagygyűlésén. A szakszervezeti szövetséggel együtt ünnepelt a Városligetben a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZEF), az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés (ÉSZT), valamint a Fegyveres és Rendvédelmi Dolgozók Érdekvédelmi Szövetsége.

Szép idővel, frissen zöldellő lombokkal fogadta a Liget mindazokat, akik a munka ünnepét ott kívánták megtartani. Az MSZOSZ-nagygyűlés szónokainak szava messze visszahangzott a fák között. Renzo Ambrosetti arról beszélt, hogy fenntartható fejlődés kell, és munkalehetőség, ezért a meglévő iparágakat meg kell védeni.

Ugyanakkor szükség van a szociális párbeszédre, de annak egyenlő partnerek között kell lezajlania. Sürgette, hogy létrejöjjön az európai gazdasági kormányzás, és kifejtette, globálisan a szakszervezeti mozgalom az egyetlen olyan ütőerő, amelyik nem profitérdekelt, és az egyetlen, amelyik fel tud lépni a munkások érdekében. Európának sürgősen át kell gondolnia a gazdasági és szociális politika keretfeltételeit – fűzte hozzá.

Tisztes megélhetést biztosító, új, legális munkahelyek létrejöttének és a munkavállalói terhek csökkentésének szükségességéről beszélt Pataky Péter, a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségének elnöke. Kifejtette, sok ígéret elhangzott a választások után. A foglalkoztatás valóban nemzeti ügy, mivel a legfontosabb dolog, hogy az embereknek munkájuk legyen, és abból tisztességesen megéljenek.

Az Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségének elnöke szerint az új foglalkoztatási formákkal nem feltétlenül lehet növelni a versenyképességet, mert az atipikus foglalkoztatási formák sok bizonytalanságot is hordoznak.

A vállalkozásokat úgy kellene versenyképessé tenni, hogy az ne a munkavállalók rovására valósuljon meg. Hozzátette, a parlamenti többség nagy felhatalmazást ad, de nem ad felhatalmazást mindenre, mert közösen kell megbeszélni a jóléthez és a fellendüléshez szükséges lépéseket, és ezekhez meg kell szerezni a társadalmi támogatottságot.

KÖZÉPSZINT, EMELT SZINT KÖZÉPISKOLÁS FOKON

Bár nagy izgalommal jár, a matúrához a diákok és a tanárok is ragaszkodnak

Az angyalföldi Berzsenyi Dániel Gimnáziumban néma csend fogadta a belépőt május 3-án, délelőtt. Pedig az épület nem volt üres, mintegy 120 fiatal görnyedt a magyar nyelv és irodalom érettségi tesztlapjai fölé. Aztán lassan kinyílt az egyik terem, és egy diák kijött élete első nagy vizsgájáról. Beindult az érettségi szezon.

Flórával az iskola halljában beszélgettünk. Azt mondta, nem volt különösebben nehéz az írásbeli vizsga, már csak azért sem, mert humán tagozatos volt, aki emelt szinten tanulta a magyart. Mégsem ebből a tantárgyból vállalta be az emelt szintet, hanem történelemből, mert azt „könnyebb megtanulni”. Egyébként még nem tudja „mi lesz, ha nagy lesz”, egyelőre a jogra készül, mert ott osztatlan képzés van, és számára most ez volt az elsődleges szempont. No persze azért is ezt jelölte meg, mert tetszik neki a jog. Ám a biztonság kedvéért másodiknak a Közgázt írta be a jelentkezési lapjára.

A tanár is megméretődik

Való igaz, a tapasztalat az, hogy az emelt szintű történelem érettségi jobban kiszámítható, mint a magyar, jobban meglátászik, hogy a befektetett munka megtérül – nyugtázta az iskola diákjának gondolatait *Székely Judit*, az iskola történelem–latin szakos tanára. Hozzátette, az emelt szintű vizsgákon eddig elsősorban a magyar szóbeliken érték meglepetések a diákokat, az ott elhangzottak sokszor szubjektívabb megítélés alá eshettek, mint a történelem szóbelik.

Judit húsz éve tanít, s bár már edzettebb lett, azért az érettségi időszaka még mindig megviseli. No nem annyira, mint az első tíz évben, amikor még aludni se tudott egy-egy matúra előtt, annyira izgult. Elsősorban a diákjaiért, azért, hogy hogyan sikerült felkészülniük, hogyan tudnak számot adni a tudásukról. De magáért

is, hiszen a vizsgák alkalmával a tanár is megméretődik, kiderül, hogyan sikerült a négyéves munka során a szülőkkel közösen, partneri viszonyban beletáplálni a tudást a diákok fejébe. Állítja, a tanuló kudarca a tanaré is, és ez természetesen fordítva is igaz. Persze azt a diákok nem érzékelik – ahogy ő se érzekelte tizennyolc évesen –, hogy tanuló és a tanár tulajdonképpen egy oldalon, nem pedig a lövészárók két oldalán harcol. Arról is beszélgettünk, hiába jelent nagy nyomást, maguk a diákok is ragaszkodnak az érettségizéshez, mert kell egy olyan lezárása a közös munkának, amelynek presztízsértéke van, még akkor is, ha ma már a munkaerőpiacon nem jelent olyan sokat, mint néhány évtizede. Judit úgy véli, a kétszintű érettségi jó irányba való változtatás volt, mert az emelt szint elsősorban az alkalmazott tudást követeli meg, míg a középszintnél sokkal több a biflázós elem. Végül is ma már nem a Vágó-féle műsorba való, kvíz jellegű tudásra, hanem kreatív kompetenciákra van szükség.

Judit amúgy izgulós típus, amit csak fokoz, ha látja az érettségizők izalmát. Idén négy diákja érettségizik latinból, ő pedig a történelem emelt szintű vizsga tesztjeit javítja majd.

Emberierő-pazarlás

Az érettségi olyan típusú erőpróba, amelyen nemcsak a tanulók, de a tanárok is vizsgáznak, sőt az iskola munkája is leméretődik – toldotta meg a véleményeket *Somogyi László*, a gimnázium igazgatója. Azt mondja, persze hogy izgulnak a diákjaikért, hisz szoros érzelmi szálak fűződnek köztük az együtt töltött négy-hat év alatt, és azt szeretnék, ha sikeresek lennének. Például az első rögtön az, hogy teljesüljön a vágyuk, oda vegyék fel őket, ahová leginkább szeretnének bekerülni.

S hogy van ez a Berzsenyiben? Mért nem egyszerű, hiszen sokan költségtérítéses képzésre jelentkeznek. Ma a mérce,

hogy diákjaik hány százalékát veszik fel az első helyen megjelölt felsőoktatási intézménybe. Nos, nincs szegyenkeznívéljük, diákjaik 70-80 százalékát. A Berzsenyi Dániel Gimnáziumnak jelenleg 590 diája van.

Az érettségi a gyakorlatban egyébként az igazgató számára nagy szervezési feladatot jelent, hisz mindennek stimmelni kell. Ami azonban igazán megterhelő, az a tételkiosztási rendszer. 2005 óta ugyanis – amikor a tételkiosztási rendszer miatt az igazgatók az érettségi napjának hajnalán maguk mentek a tétélekért – nem változott a rendszer. Ahogy Somogyi László fogalmazott: „Az igazgatók akkor erejükön felül rohantak, és ez a munka azóta is rajtuk maradt.” Azt mondja, egy nap kétszer is a jegyzőnél kell lenniük, reggel fél hétkor, amikor átveszik a tétéleket, amelyeket kiszállítanak az iskolákba, és délután vissza is kell menniük megszámlálni a következő napi tétéleket. Ez az igazgató szerint az emberi erő pazarlása. Úgy gondolja, nem az iskolaigazgatók dolga, hogy hajnalban a tétélekért rohangásszanak ma, amikor elektronikus úton már jóval modernebbül megoldható volna a feladat.

Hozzátette, egyébként azóta se bizonyosodott be, hogy annak idején a tétélek az iskolából kerültek ki. De ami igazán rossz érzést jelent a számára, az az, hogy mindezt nincs kinek felvetniük, nemhogy megkérdéznék, meg sem hallgatják őket. Pont azokat, akik gyakorlati tapasztalatok birtokában igencsak jó tanácsokat tudnának a tárgykörben adni. Az intézményvezetők azt is sokszor javasolták, hogy legyen egyszerűbb az érettségi rendszer, kevesebb tárgyból lehessen matúrát tenni. Úgy gondolják ugyanis, hogy például a testnevelés angol nyelven abszolút felesleges érettségi tárgy. Ám mindezt hiába jelezték éveken át, az oktatásban semmi se változott.

M. I.

Megkezdődött a nagy megmérettetés

Az érettségi időszak május 3-án 139 453 diák számára kezdődött meg, és június 25-ig tart. A vizsgázók közül 93 ezren fejezték be ebben a tanévben a középiskolát, a többiek egy vagy két tárgyból előrehozott vagy megismételt vizsgát tesznek. Tavalyhoz képest mintegy tíz százalékkal nőtt az emelt szintű vizsgák száma (27 038). Elsősorban a természettudományos tárgyakból szeretnének többen emelt szinten érettségizni: biológiából 13, kémiából 16, fizikából 9 százalékkal nőtt a számuk. Angolból 14, németből 9, történelemből 12 százalékkal többen vállalkoztak a nehezebb megmérettetésre. *Hiller István* oktatási és kulturális miniszter a növekedés okát abban is látja, hogy az egyetemek legalább egy tárgyból emelt szintű érettségit kérnek. Az érettségi vizsgák központi költségeire 1 350 000 000 forintot különített el az oktatási tárca. A teljes költség ezt meghaladja, az önkormányzatoknak saját költségvetésükben is kell kötelezően e célra forrásokat elkülöníteni. Érdemben idén sem változtak a biztonsági intézkedések, a 2005 óta meghozott, szigorú biztonsági előírások beváltak.

MERRE TOVÁBB, OKTATÁSPOLITIKA?

A magyar oktatásban az elmúlt húsz évben – több-kevesebb sikerrel – több reform is elindult. De szükség van-e rájuk? Ha igen, merre lenne tanácsos – az általánostól az egyetemig – az oktatás szekerét fordítani? A kérdésekre szakértőktől kért választ a Pedagógusok Lapja. Ebben a számunkban Gerő András történész reagálását közöljük.

A Pedagógusok Lapjának körkérdése, gondolom, arra vonatkozik, hogy mit kellene kezdeni a magyar oktatás ügyével. Jól tudom, hogy az elmúlt évtizedekben lényegében a bölcsődétől az egyetemig számos reformkísérlet zajlott le, s ezek közül volt olyan, amely alapvetően érintette az oktatás szerkezetét. A próbálkozások több-kevesebb sikerrel zajlottak, s a résztvevők mindegyik kísérlet során szerezhettek pozitív és negatív tapasztalatokat.

Én magam harminchárom éve dolgozom a magyar felsőoktatásban, s jó néhány olyan reformot megéltem, amely a felsőoktatás átalakítására vonatkozott. Legutóbb éppen a bolognai rendszerre való átállást, amelynek tapasztalatai alapján most vélhetően kisebb korrekciók szükségesek. De én most egyáltalán nem szeretnék az oktatás szerkezetének lehetséges változtatásaival foglalkozni, hanem egy kicsit szociologikusabban, lényegében két témáról szeretnék szólni.

A magyar pedagógus alulpozicionált

Az egyik téma a magyar pedagógus társadalmi helyzete, anyagi feltételrendszere. Ezt a kérdést azért gondolom fontosnak, mert semmilyen oktatásszerkezet sem tud hatékonyan működni akkor, ha a rendszer egyik alappillére, a pedagógus, az oktató, a tanár, a tanító társadalmilag alulpozicionált. Szándékosan használom az „alulpozicionált” szót. Ez alatt azt értem, hogy az oktatás különböző szintjén dolgozó kollégák anyagi juttatásrendszere olyan, hogy éhen halni nem tudnak, de teljes értékű értelmiségi létet sem élhetnek. A teljes értékű értelmiségi lét része, hogy képzik magukat, erre idejük és korlátozott anyagi lehetőségük is van. Nem egyszerűen továbbképzésekre járnak, hanem belső motivációk okán folyamatosan frissítik tudásukat, pedagógiai készségüket. Manapság ez strukturálisan kizárt. Egyfajta hősiesség kell ahhoz, hogy valaki ezt megtegye. Példákat sorolhatnék. Ma egy nyugdíj előtt álló középiskolai vezető tanár 35-38 év munkaviszony után nettó 140-150 ezer forintot visz haza. Egy vidéki, harmincas éveiben járó gimnáziumi

tanár nettó 85 ezer forint alatt keres. Egy egyetemi adjunktus nettó 120-130 ezer, egy docens nettó 160 ezer forint körüli bért kap. Az oktatási hierarchia csúcán álló egyetemi tanárok durván nettó 230-240 ezer forint körüli összeget keresnek.

Helyes volt a Medgyessy-kormány béremelése

Utoljára 2002-ben volt jelentősebb közalkalmazotti béremelés, azóta gyakorlatilag az inflációkövető béremelés sem valósult meg. A 2002-es, a Medgyessy-kormány által végrehajtott 50 százalékos emelés egy olyan helyzetben következett be, ahol gyakorlatilag ez a réteg a mindennapi szükséglet-kielégítés peremén mozgott. Indokoltsága számomra nem is volt kérdéses, annak ellenére, hogy utóbb jó néhány közgazdász ezt erőteljesen bírálta, mondván, hogy ily módon fokozódott a költségvetési hiány. Zárójelben megjegyezném, hogy a bíráló közgazdászok jövedelme többszöröse volt a pedagógusok jövedelmének, és természetesen arról sem vagyok meggyőződve, hogy a költségvetési hiány jelentősebb mértékének nem az volt-e az oka, hogy Magyarországon az európai átlaghoz képest többre került egy kilométer autópálya, vagy az, hogy az állam közbeszerzési gyakorlata minden józan üzleti logikának ellentmond.

Miután nem vagyok közgazdász, ezért csak azt látom, hogy egy ország kormányzatának mindig kompromisszumok közt kell lavíroznia, s nem lehet egy gazdaságot úgy rendbe rakni, hogy közben a társadalmat tönkretesszük. A Medgyessy-kormány közalkalmazotti béremelését a magam részéről most is helyesnek tartom, s nagyon sajnálom, hogy az azt megelőző és az azóta eltelt időszakban a magyar kormányzatok a közalkalmazottak tömegét, köztük a pedagógusokat ilyen mértékben elhanyagolták.

Alulértékelt értelmiségi csoport

Megítélésem szerint ez a probléma részben azzal függ össze, hogy az elmúlt húsz esztendő magyar kormányainak nem volt olyan társadalomképe, amely a pedagógust olyan csoportnak láttatta volna, amilyen potenciálisan lehetne egy polgárosodott társadalomban. Széchenyi, Eötvös nyomán mindenki elismeri az oktatás polgárosító, civilizáló jelentőségét, szavakban hitet tesz emellett, de ténylegesen a magyar értelmiség legnagyobb csoportját, a pedagógusokat egy alulpolgárosult állapotban tartják. Az alulpolgárosodott állapot természetesen érinti az anyagi feltétel-

rendszert, s ez a körülmény természetesen kihat a pedagógusok társadalmi elismertségére, a társadalomban és a helyi közösségekben betöltött szerepükre is. Ha anyagi alulértékelték, akkor társadalmilag is alulértékelték lesznek.

Meggyőződésem szerint fontos az oktatás szerkezetének korrekciója, reformja, de legalább ilyen fontos az, hogy az oktatás professzionális társadalmi hordozója milyen szerepet tölt be a magyar polgárosodásban. Örülnék, ha ezt egyszer minden kihatásában meg lehetne vitatni, mert hitem szerint ilyen lerongyolt körülmények között csak egy illúzióteli polgárosodás alakulhat ki.

Termeljük a diplomásokat

A válasz szabott terjedelme miatt sokkal rövidebben tudok kitérni a másik problémára, amely szerintem más szempontból, de legalább ilyen fontos.

Az elmúlt húsz esztendőben folyamatosan egyre nagyobbra nyíltak a felsőoktatás kapui, legutóbb már a jelentkezők 91 százalékát vették fel. Gyakorlatilag csak az nem került be a felsőoktatásba, aki nem akart. Kettes-hármas érettségi eredményekkel is felsőfokú tanintézetben lehetett továbbtanulni. Visszahatásában mindez elképesztően rombolja azt az értéket, amely minden polgári társadalom egyik alappillére: nevezetesen, hogy a munkával megszolgált eredmény érték. Ha ilyen eredményekkel be lehet kerülni, akkor a középfokú tanintézetekben dolgozó kollégák mivel motiválják tanulásra diákjaikat?

De más oldalról is problematikus ez a jelenség. Termeljük a diplomásokat, akiknek a tanulmányaik nyomán vágyaik, karrierambícióik lesznek, és ezeket az ambíciókat a magyar társadalom semmi-lyen sem tudja kiszolgálni. Statisztikailag a növekvő szám jól mutat, de valójában csaldott és boldogtalan embereket bocsátunk ki a rendszerből. Aminek persze előbb-utóbb radikalizálódó irányba mutató politikai következményei is vannak-lesznek. Azt hiszem, ezen a problémán is el kellene gondolkodni.

Úgy látom tehát, hogy az oktatási rendszer reformjához több értelemben is hozzátartoznak annak következményei és szociológiai feltételrendszere. Bárhogy alakíthatjuk az oktatás rendszerét, előbb tisztában kellene lennünk azzal, hogy akarunk-e olyan, dinamikus polgárosodó magyar társadalmat, ahol a pedagógus viszonyítási pont, ahol a tanulás presztízse magas, s ahol végzett diákjaink több-kevesebb sikerrel megtalálják a helyüket.

NÉMET GYAKORLAT, KÖZÖS GONDOK

Tanulmányút az európai tanárképzés jegyében

Az Európai Bizottság által finanszírozott Egész életen át tartó tanulás program támogatásával márciusban egy hetet töltöttem Németországban, Észak-Rajna-Vesztfália tartományban, Kölnben. A tanulmányút központi témaköre a tanárképzés volt, valamint a tanárképzés során elsajátítandó kulcskompetenciák. Az Európai Unió különböző országaiból érkező oktatási szakértők hazájuk oktatási-képzési, felsőoktatási rendszereit, azok anomáliáit is bemutathatták a tanulmányút során.

A résztvevők részletesen megismerkedhettek a német iskolarendszer sajátosságaival. A német oktatásügyet a különböző OECD-vizsgálatok egyszerre dicsérik és marasztalják el: dicsérik a duális szakképzés miatt, ugyanakkor kritizálják a gyakorlatot, vagyis hogy tízéves korban szelektálják a tanulókat. A négyosztályos általános iskola után ugyanis különböző eredményeik és az iskola ajánlása alapján a tehetséges gyerekek gimnáziumba mehetnek, a kevésbé jó eredményt elért tanulók pedig úgynevezett Realschulében, illetve Hauptschulében folytathatják tanulmányaikat. Ezekből az intézményekből a tanulók inkább a gyakorlati képzést nyújtó szakképzésben tanulnak tovább. Az átjárhatóság csak „felülről-lefele” létezik, vagyis a gimnáziumot elhagyó tanuló beiratkozhat a „gyengébb” iskolába, de fordított irányban nem működik a rendszer.

A német tanárképzés

A tanulmányút résztvevői teljes képet kaphattak a német (Észak-Rajna-Vesztfália tartomány) tanárképzés rendszeréről, gyakorlatáról, a fejlesztés, a reformok irányairól. A német tanárképzés rendszere sajátos. Az egyetemi képzés nyolc szemeszterének befejezése után kétéves, gyakorlatorientált szemináriumi képzésben vesznek részt a tanárjelöltek. A Bologna-rendszernek megfelelően azonban már megkezdtek az előkészületeket a képzési idő egy évvel való megrövidítésére. A tanárképzés meglehetősen népszerű, elsősorban a lányok körében (ott is elnőiesedett a pálya). A tanárok bére meglehetősen magas, igaz, sokat is dolgoznak az ottani kollégák, a kötelező óraszám: 28. Ott is komoly gondot jelent a

természettudományos tárgyak oktatásában jelentkező tanárihiány, valamint a közszolgálati státus miatt az alkalmatlan tanárok kiszűrése. A német pedagógusoknak viszont nincs továbbképzési kötelezettsége.

A tanulmányutunk legfontosabb helyszíne a Leverkuseni Studienseminar volt, ahol betekintést nyertünk az itteni gyakorlatorientált tanárképzésbe. Részt vehettünk egy szemináriumi foglalkozáson, melynek célja a tanári kulcskompetenciák fejlesztése volt. A hallgatók éles, tanítási órán felvett, rövid videójelenetek elemzését végezték, fontos megállapításokat tettek, amelyeket később, a tanítás során is hasznosítani tudnak. A Studienseminar

A németek pedagógus-szakszervezete

Mint szakszervezeti vezető fontosnak tartom azt a tapasztalatot is, hogy a német pedagógus-szakszervezet (GEW) mindenhol jelen van. Már a tanárképző szemináriumban megszólítja a leendő tanárokat, kitűnő, alapos, látványos és szemléletes szórólapok várják a recepción és a pihenőkben a hallgatókat, érzékeltetve a szakszervezeti tagság előnyeit. A GEW komoly standdal képviseltette magát a „Didacta 2010” kiállításon is. A német szakszervezetis kollégák nagyszerű marketingmunkával (prospektusok, előadások stb.) közelítik meg lehetséges jövőbeni tagjaikat. A szóróanyagok minden fontos kérdésre látványos és érthető formában adnak választ.

vezetője a tanárképzés fejlesztési lépéseivel, eredményeivel ismertette meg a résztvevőket.

Oktatás a gyakorlatban

Látogatást tettünk a több mint ezer diákot oktató, nagy tantestülettel rendelkező „Realschule am Stadtpark” iskolában is, ahol valós tanítási helyzetben figyelhettük meg a hallgatókat (hospitáltunk). A tanóra utáni, hosszú, részletes elemző foglalkozáson is részt vettünk, amely során a hallgatók a tanórát vezető két (!) társuknak elmondták, milyen pozitív és negatív elemeket figyeltek meg az órán. Ez újabb tapasztalatokkal gazdagította a résztvevőket.

A német tanárképzés gyakorlatorientált rendszerét nagyon jónak találtuk. Úgy vélem, ezt a vonalat mindenképpen erősíteni kellene a hazai képzésben is. Szintén követendő lenne a tanárképzésben is a kompetenciaalapú képzés meghonosítása, a kulcskompetenciák hangsúlyozott fejlesztése, például a kommunikációs kompetenciák, a kooperatív kompetenciák, az értékelés és önértékelés gyakorlatának elterjesztése.

Az iskolában volt lehetőségünk részletes konzultációra is az iskola megbízott vezetőivel (az igazgatói szék jelenleg betöltetlen). Kérdéseink elsősorban a pedagógiai munkához kapcsolódtak. Természetesen a tantervek a kompetenciaalapú oktatást helyezik előtérbe. A pályaválasztást az iskolában évente megszervezett „szakmák hete” segíti, amikor különböző üzemek mutatkoznak be. A felsőbb évfolyamokon háromhetes nyári gyakorlaton vesznek részt a tanulók, amelyet az iskola szervez, partnerei a nagyobb munkáltató cégek. A tankönyvek árának egyharmadát fizetik a szülők, a tanulónak a tanév végén lehetőség szerint vissza kell adniuk tankönyveiket az iskolának,

hogy a következő generációk is használhassák azokat. A résztvevők érdekesnek találták a kialakított konfliktuskezelő eljárásokat, amelyek a tanárképzésnek is fontos elemei, valamint az eTwinning projektet is.

Nagyon hasznos volt a konzultáció Düsseldorfban az oktatási minisztérium illetékesével, valamint Leverkuseni város főpolgármesterével, így megismerhettük a döntés-előkészítők és döntéshozók álláspontját is a jövőbeni fejlesztések, reformok lehetséges irányairól.

nyairól.

Különösen érdekes és hasznos volt Európa legnagyobb pedagógiai seregszemléje, a „Didacta 2010” kiállítás és vásáron való részvételünk. Itt betekintést nyerhettünk az oktatásügy, az oktatástechnológia, a tankönyvpiac legújabb fejlesztéseibe.

Európai kihívások

A résztvevők beszélgetései alapján egyértelművé vált, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése nem csak nálunk jelent komoly kihívást mind az intézmények, mind a tanulók számára; európai problémáról van szó. Közös tapasztalat volt az is, hogy a Bologna-rendszer bevezetése a tanárképzésben mindenhol komoly gondot okozott, és sürgős megoldást igényel. Hasonlóan a magyarországi helyzethez és állásponthez (mint ismeretes, itthon nagyon nehéz két teljes szak megszerzése), a vita során több oldalról felvetődött a tanárképzésben az osztatlan képzés visszaállításának igénye.

Békési Tamás

A PEDAGÓGUSTÓL ELRAGADOTT ESZKÖZ A BUKTATÁS?

Tekintsük az alsó tagozatot egy egységes, naptárilag többéves tanulási folyamatnak

A buktatás ellen, a szöveges értékelés mellett érvelt áprilisi számunkban dr. Szüdi János közoktatási szakállamtitkár. Írását „Ki mint él, úgy ítél” címmel közzétettük, azt honlapunkon is olvashatják. A cikket vitaindítóként szántuk, arra kértük olvasóinkat, írják meg, ők hogyan látják a kérdést. Így továbbra is várjuk véleményüket a témában. Címünk: Pedagógusok Lapja, 1417 Budapest, postafiók 11. Gondolataikat e tárgykörben a pedlap@pedagogusok.hu és a millei@pedagogusok.hu e-mail címre is elküldhetik, azoknak az újságban helyet adunk. Most *Trencsényi László*, a Magyar Pedagógiai Társaság főtitkára írását közöljük, amit a Tanító című lapban is elolvashatnak.

Napjaink iskolai vitái között jóformán a leggyakoribb a „buktatás” körüli változások kérdése. Vagyis hogy a „pedagógustól elragadott” eszköz-e a buktatás tilalma az alsó évfolyamokon? (Megjegyzem, aki így teszi fel a kérdést, az valóban arra gondol, hogy az elégtelen osztályzattal „fenyegetni”, „zsarolni”, büntetni lehet a kevésbé szorgalmas tanulót, megüzenni haza, hogy „baj van”).

Ezzel az érveléssel nincs mit vitatkozni. A pszichológusok hosszú ideje bizonyítják, hogy ez a fajta „negatív megerősítés”, a kudarc stigmája sokkal inkább demotivál, sokkal inkább gátolja a fejlődést.

S nem kívánok most vitázni azokkal sem, akik érvelésében a harmadik mondat után kiderül: a buktatással „szabadulna” a gondot okozó tanulótól – innen egyenes út vezet a Taigetosz hegyéig, a szegregáló indulat dolgozik ebben az érvelésben, gyakran ki is derül: mely gyerekcsoporttól, társadalmi rétegtől való „megszabadulás” vágya dolgozik.

Az érvelésben újabban inkább egy gyermekérdekű – gyermekérdekűnek látszó – elem jelenik meg: ártalmas a gyerekeknek, ha csak évek múltán tudja meg, hogy teljesítménye elégtelen, innen már nincs visszaút, hiszen a kezdeteknél „termelődött” a végzetes deficit. Vagyis: ha időben szólunk a gyerekeknek, időben „tereljük” vissza a kezdetekhez, akkor korrigálhatók a hiányok, a tanuló fejleszthető.

(Most ugyancsak nem kívánok foglalkozni azzal, hogy nem bánom ezt az érvelést, de akkor ennek a gondolatnak a konzekvenciája mégiscsak a „szöveges értékelés”, az útbaigazító, tájékoztató értékelés igenlése, melyből gyerek is, szülő is megtudja, milyen irányban érdemes megkezdni a felzárkóztató segítséget.

Nem, most egyetlen érvre koncentrálok: erre a bizonyosra, hogy „időben visszavezetni”.

Egy kis történelmi kitérő. Valamikor az iskolatörténet hajnalán nem osztották tanévre a tanulási folyamatot. A „tábla házában”, az ókori Mezopotámiában vagy

a középkori kolostorokban addig tanultak a „különböző” korú nebulók, míg elsajátították a követelményeket. Hosszabb-rövidebb ideig. A szó szoros értelmében „differenciáltan”.

No most, a buktatás mellett érvelők a tanévet tekintik a mértékegységnek. Kérdezem: vajon elképzelhetőnek tartják-e, hogy valakit szerdáról keddre „visszabuktatnának”? Vagy márciusról februárra, akár januárra? Ugye mulatságos?

Hát erről van szó!

A buktatást ellenző pedagógiai-oktatáspolitikai törekvés mögött az a felfogás áll, hogy az alsó tagozat valójában egy, egyetlen és egységes, „hosszú” (naptárilag), többéves tanév, tanulási folyamat.

Ha tehát ezt az elvet elfogadnánk, akkor az egyetlen „naptári tanév” épp olyan abszurdum, mint a szerdáról keddre szóló „ismétlés” pedagógiai eljárása, a márciusról februárra érvényes „hónapismétlés”.

Nem tudom, értik-e?

Ha ezt az elvet elfogadják, a tanévet magát nem a tanulási folyamat pszichológiai indokolt mértékegységének tekintik, hanem az iskolaszervezés technológiai kényszerének (ezt a lehetőséget ismerte fel csaknem 400 éve Comenius).

De ennek 400 éve. Nem volt villanyvilágítás, nem volt rádió, televízió, nem volt számítógép. Az iskolák is csak kezdtek épülni. Nos? *Trencsényi László*

Együttműködő iskola – együttműködő társadalom

Szakmai napot tartottak az Együttműködő iskola – együttműködő társadalom (EMI) mozgalom aktivistái a Magyar Pedagógiai Társaság székhelyén. Ezen azok az intézmények vettek részt, amelyek a 2009/2010-es tanév elején átvehették az EMI-mozgalom jelképét, egy zászlót, amely azt jelzi, hogy a falak között különös, tudatos figyelem fordul a partnerek együttműködésére.

Az ajkai Katica Óvoda, a pesterzsébeti Gyöngyszem Óvoda, a káposztásmegyeri Karinthy ÁMK, a ferencvárosi Jaschik Művészeti Szakiskola, a pécsi Közösségek Háza, a fővárosi Mérei Ferenc Pedagógiai Intézet, a jászberényi Klapka György Általános Iskola, Gimnázium, Szakiskola és Speciális Szakiskola, valamint a szuhakállói Általános Iskola képviselőinek *Sáska Géza* tartott vitaindítót az oktatási ombudsman megrendelésére készült iskolaiagresszió-kutatás eredményeiről. Ezután *Kereszty Zsuzsa* szólt az osztálytermi folyamatok (ön)elemzésének lehetőségéről.

Az eseményen mentálhigiénés szakember, „kritikus barát” segítette a párbeszédet a különböző típusú, de egy nyelven beszélő pedagógiai műhelyek között. A vitát *Monoriné Papp Sarolta* vezette, akinek doktori kutatásai az „együttműködés hét lépéséről” szólnak. Az Együttműködő iskola – együttműködő társadalom mozgalom tavaly indult a Magyar Pedagógiai Társaság és a Comenius Műhely Egyesület kezdeményezésében. Céljairól, eszközeiről, nemzetközi esélyeiről a www.7steps.eu weboldalon olvashatnak az érdeklődők. (TL)

Száz éve született Földes Ferenc

Emlékülést tartott *Földes Ferenc* születésének centenáriuma alkalmából a Magyar Pedagógiai Társaság és a Magyar Szociológiai Társaság. Neves szociológusok méltatták az előd örökségét, és elemezték az iskolai esélyegyenlőség helyzetét. A beszélgetésen többek közt felszólalt *Loránd Ferenc*, a komprehenzív iskola hazai aktivistája, *Trencsényi Imre*, a népfőiskolai mozgalom hűségese tudósítója.

A konferencia helyszíne az *Iványi Gábor* vezette Wesley János Főiskola volt. Földes Ferencet a magyar kritikai oktatásszociológia úttörőjének tekintjük. Nyugatos, műveltséggel látott hozzá a 30-as években a munkásosztály és a parasztság kulturális helyzetének feltáráshoz, könyvet írt a rasszizmus ideológiájának lélektanáról. Az illegális antifasiszta mozgalomhoz szegődött, 1943-ban munkaszolgálatosként pusztult el az ukrán fronton.

TÖRTÉNELEMTANÍTÁS A TANÍTVÁNYOK NYELVÉN

Maga a szó is, hogy „zsidó”, harsány röhögést váltott ki

Kiváló módszerrel, tanítványai nyelvén küzd az antiszemitizmus ellen az egyik budapesti általános iskola történelem-tanárnője. Ezért is szerettem volna Kreatív katedra rovatunkban bemutatni. Ő azt válaszolta, a metódust nagyon szívesen elmeséli, de azt nem szeretné, hogy az ő vagy iskolája neve szerepeljen a cikkben. Mert fél. Úgy gondolom, nem a tanítványaitól, hisz ők már megértették a lényeget... Kérését természetesen tiszteletben tartottam, de az jutott eszembe, normális dolog-e, hogy a mai Magyarországon neki félnie kell?

Igazi kemény gyerekek voltak

Az elmúlt tanévben volt nyolcadikos az az osztály, ahová az iskola „rémei” jártak. Tizenötven voltak mindössze, de

megfelelően. Öt-hat csoport működött egy időben, és mindegyik igényelte a tanári segítséget. A feladatlapjaikat mindig ki kellett javítani, értékelni, és minél jobb jeggyel honorálni, mert csak így voltak hajlandók dolgozni. Mindig volt két-három gyerek, aki éppen rossz passzban volt, és semmit nem volt hajlandó csinálni, csak a többit idegesítette. Történelemből is a szövegfeldolgozás módszerével próbáltam megtanítani nekik a legfontosabb anyagrészeket. Négyöt gyerekek soha nem volt felszerelése, ezért a leckéket is több példányban fénymásoltam.

Kigondolt egy másfajta megközelítést

Eljutottunk a II. világháborúhoz, következett a fasizmus és a holokauszt. A téma felcsigázta az érdeklődésüket.

Jöttek a focimeccseket idéző szlogenek. „Kár, hogy csak ennyi zsidót gázosítottak el!”

„Pizkos zsidók!” Már a szó, hogy „zsidó”, is harsány röhögést váltott ki belőlük. Eddig csak szitokszóként használták. Feltettem a kérdést, hogy szerintük kik a zsidók, mit tudnak róluk. Amit válaszként kaptam, az mélységesen megdöbbentett. Szerintük a zsidóknak vörös hajuk van, nagy orruk, dagadt pocakjuk, és pénzeszsák van a derekukra erősítve. Ezt teljes komolysággal állították. Az se zavarta őket, hogy volt egy osztálytársuk, akiről tudták, hogy zsidó, rengeteget szekálták is emiatt, pedig ugyanolyan szerencsétlen volt, mint ők. Azon az órán nem feszegettem tovább a témát. Ki kellett gondolnom egy másfajta megközelítést. A fiamtól kértem tanácsot, aki az internetről letöltötte népszerű zsidók képeit. Főleg abból a körből válogatott, akik a fiatalok körében is népszerűek.

Másnap, mikor bementem az osztályba, egy szót sem szóltam, csak felragasztottam a képeket a táblára. Kezdek odajönni, és kíváncsian nézegették a fotókat. Csak a megdöbbenés hangjait lehetett hallani. „Tényleg, Ági néni...ő is?” A sportolók végképp kiütötték náluk a biztosítékot! Egyszerűen nem tudtak napirendre térni a nevek fölött.

Meglepődött „történelemoktató”

Azt hiszem, akkor szembesültek velem először, hogy a zsidók igazi hús-vér emberek. Ezután egy viszonylag normális órát tudtam tartani a holokausztról. Kivételesen meghallgatták a magyarázatomat, és békésen elbeszélgettünk a témáról. A csúcspont az volt, hogy az óra végén odajött hozzám egy cigány gyerek és megkérdezte: „Nem tetszik egy ugyanilyet csinálni a cigányokról is?” A következő órára az is felkerült a táblára. A „megrendelő” büszkén feszített mellette.

Még egy meglepő fordulata van a történetnek. Történelmet tanított nálunk egy fiatalember, aki meglehetősen nacionalista kijelentéseket tett alkalmanként. Neki is megmutattam a fotósorozatot. A reakciója teljesen megegyezett a gyerekekével. Hosszú percekig nem tért magához a képek láttán. Bizonyos személyekre hitetlenkedve többször is rákérdezett.

S, ha mindennek van tanulsága, talán az, hogy néha egy apró ötlet meglepően sokat lendíthet a dolgokon – tette hozzá a tanárnő.

Emlékezni emberi kötelesség

A holokauszt magyarországi emléknapja alkalmából április 16-án megemlékezést tartottak, Simon Wiesenthal-díjakat adtak át, és kiállításokat nyitottak a budapesti Holokauszt Emlékközpontban. Beszédet *Iványi Gábor*, a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség elnöke, a Wesley János Lelkészképző Teológiai Főiskola rektora mondott, ebből részleteket az utolsó oldalon közlünk.

A Simon Wiesenthal-díjat idén *Göncz Ferenc* iskolaigazgató és *Winkler Barnabás* építész kapta. A díjátadás után ünnepélyes koncerttel nyílt meg a Holokauszt Emlékközpont zsinagógaépületében lévő, *Weiner Leó* zeneszerző életét és műveit bemutató kamarakiállítás. Emellett Késői hazatérés címmel időszakos kiállítás nyílt az üldöztetések elől külföldre menekült, zsidó származású *Bán Kiss Edit*, *Mészöly Munkás Béla* és *Wittmann Zsigmond* képzőművész alkotásaiból.

Az Országgyűlés 2000-ben döntött arról, hogy 2001-től minden évben, április 16-án tartják a holokauszt áldozatainak magyarországi emléknapját. *Pokorni Zoltán* akkori oktatási miniszter a budapesti gettó felszabadításának 55. évfordulóján, 2000. január 18-án javasolta, hogy a középiskolákban minden évben, április 16-án emlékezzenek meg a holokausztról.

nagyon megkeserítették mindannyiunk életét – kezdte a történetet a tanárnő. – Én tanítottam őket legnagyobb óraszámokban magyarra és történelemre. Igazi kemény gyerekek voltak, akiknél súlyos családi traumák húzódtak meg a háttérben. A frontális óravezetés kilátástalan volt. Fénymásolt szövegekkel dolgoztam velük, differenciált csoportokban, az érdeklődésüknek és képességeiknek

suk, akiről tudták, hogy zsidó, rengeteget szekálták is emiatt, pedig ugyanolyan szerencsétlen volt, mint ők. Azon az órán nem feszegettem tovább a témát. Ki kellett gondolnom egy másfajta megközelítést. A fiamtól kértem tanácsot, aki az internetről letöltötte népszerű zsidók képeit. Főleg abból a körből válogatott, akik a fiatalok körében is népszerűek.

Néhány név a táblára kerültek közül

1. *Adam Levine*, a Maroon 5 zenekar frontembere;
2. *Amy Winehouse*, Grammy-díjas brit énekesnő;
3. *Sammy Davis, Jr.*, amerikai énekes;
4. *Rachel Weisz*, magyar származású amerikai filmsztár (Múmia, Múmia visszatér, Ellenség a kapuknál);
5. *Rob Schneider*, amerikai színész;
6. *Richard Dreyfuss*, amerikai színész, a Cápá című film főszereplője;
7. *Adam Goldberg*, amerikai színész, Ryan közlegény megmentése, Két nap Párizsban, Zodiác, Hogyan veszítsünk el egy pasit tíz nap alatt;
8. *Tony Curtis*, magyar származású amerikai színész, Van, aki forrón szereti, szerepelt több Magyarországot a világon népszerűsítő reklámfilmekben.

OKOSAN VEZÉRELT ÖNFEJLESZTŐK

Dr. Kovács Géza: a szakszervezet céljai, követelései ma tisztességesek

Az Önfejlesztő Iskolák Egyesülete a Soros Alapítvány közoktatás-fejlesztési programjából nőtt ki. Ez 1996-ban azzal a céllal indult, hogy a képzésben részt vevő iskolák helyi fejlesztési centrumokká váljanak. Ma több mint száz intézmény tartozik az egyesülethez, és a kezdetek óta mintegy 43 ezer tanuló és 5 ezer tanár reprezentatív szervezetévé vált. Beszélgetőpartnerünk, dr. Kovács Géza, az Önfejlesztő Iskolák Egyesületének elnöke azt mondja, az egyesület kizárólag szakmai szervezet, politikával nem foglalkoznak, így a meglehetősen zilált oktatási rendszerben is a stabilitást képviselik. A Pedagógusok Szakszervezetével jó partneri viszonyt ápolnak, hisz a két szervezetnek sok közös célja van.

– *Az Önfejlesztő Iskolák Egyesületének csak iskolák a tagjai?*

– Kezdetben csak iskolák tartoztak hozzá, de ma már az óvodától a gyógypedagógiai, a sajátos nevelési igényűeket tanító, a mozgássérülteket oktató intézményeken, a kollégiumokon keresztül a gimnáziumig az intézmények minden típusát magában foglalja. Az egyesület az ország területén „hézagmentesen” lefedi a magyar közoktatást.

– *Pontosan hány tagjuk van?*

– Több mint száz. Pontos számot nem tudok mondani, mert a létszám folyamatosan változik. Az elmúlt 2-3 évben számos intézmény megszűnt, vagy összevonták egy vagy több másikkal, de vannak új belépők is. A tanév végén készülünk arra, hogy tisztázzuk, hogyan is alakult a szerkezetünk. A pontos számontartás nem egyszerű ebben az eléggé zilált rendszerben. Ennek ellenére azt hiszem, mi még egyfajta stabilitást képviselünk, mert megalkulásunkkor kimondtuk, szigorúan és következetesen szakmai szervezet leszünk.

– *Miért döntöttek így?*

– Mert világosan látható volt, hogy ha ideológiai, politikai kérdéseket viszünk az egyesületbe, akkor eleve kódoljuk az ellentmondásokat. De az is nyilvánvaló volt, hogy az egyesület léte nem köthető egy politikai kurzushoz. Természetesen minden intézménynek megvan az a joga, hogy ezt a viszonyt, ha szükséges, saját belátása szerint alakítsa, de az én magánvéleményem az, hogy tantestületben ne legyen politikai vita. Ha kiléptünk az iskolából, vitatkozhatunk, tudhatjuk és tudjuk is egymásról, hogy kinek milyen a poli-

itikai nézete, de ez nem szakmai kérdés. Ma úgy látom, ehhez az elvhez mindvégig tartottuk magunkat. Ez tette lehetővé, hogy '96 óta mindegyik oktatási miniszterrel, oktatási vezetővel korrekt és jó kapcsolatot tudunk kialakítani. Ha kerestük őket, csak szakmai kérdésekkel foglalkoztunk. Nem a konfliktustól való félelem, hanem az okos cél vezérelt bennünket.

– *Igen ám, de a politika sokszor bújít szakmai vita köntösébe, csak példának említem a kistérségi oktatást vagy épp a bukattás tilalmát...*

– Ezek politikától független, szakmai kérdések. Mindegyikben állást foglaltunk, mert mindegy, hogy mit mond a politika, azért attól függetlenül van egy tisztességes szakmai álláspont. Vitathatja ugyan az aktuális rezsim, de csak szakmai úton. A konferenciáinkat mindig aktuális szakmai kérdésekről szerveztük. Persze, néha megengedtünk olyan luxust magunknak, hogy akadémikusokat hívtunk meg, mondják el szubjektív véleményüket az iskoláról.

– *És milyen képet kaptak?*

– Ha szabad úgy összefoglalnom: pozitívat. Meglepő volt, hogy a sok probléma mellett elismerték: az iskolákban hihetetlenül komoly munka folyik, a pedagógusok rendkívül nehéz körülmények között dolgoznak, és valótlant állítanak azok a hangok, amelyek lebecsülik az oktatást. Mindegyikőjük egyetértett abban is, hogy sokkal több szakmai, anyagi és erkölcsi megbecsülést kellene adni az oktatásnak.

– *Az ma már szinte nyilvánvaló, és sokan hangot is adnak annak a véleménynek, hogy „pénz nélkül nem megy”.*

– Sokat beszélünk arról, hogy az oktatás stratégiai ágazat. A stratégiát pedig finanszírozni szokták, még háborúban is. Ha háborút akar valaki nyerni, akkor a nemzeti jövedelem nagy részét oda kell irányítani. Tehát, ha tudjuk, hogy az oktatásban 10-20 év múlva komoly változás kell, akkor oda kell vinni a pénzt. Ez nem politikai kérdés. Mindegy, milyen politikai rezsim van éppen hatalmon, az ország számára ez létkérdés. Hogyha így közelítem meg a problémát, akkor nagyon egyszerűnek tűnik, de a gyakorlatban mégis hihetetlenül nehéz. És nem volt olyan kormányzat, olyan politikai oldal, amelyik alapvető kérdéseket oldott volna meg.

– *Például?*

– Például senki sem oldotta meg az iskolaszervezet ügyét. Ha megoldottuk volna, hogy hat év az alapképzés, és erre épül az összes többi, már nem lenne min-

vitatkozni. Csak senki nem mert hozzányúlani, mindenki félt valamiért.

– *Magyar Bálint oktatási miniszterként a Horn-kormány ideje alatt 6+6-os rendszert vezetett be, de a következő Fidesz-kormány eltörölte a kezdeményezést...*

– Mert szakmai kérdésből politikai ügyet csináltak. Mint amikor a politika elhitette az országgal, hogy minden kistelepülésre külön iskola kell. Ez a gyakorlatban nem finanszírozható. Ma már az oktatás technológia, a technika pedig annyi pénzt követel, hogy azt nem lehet szétaprózni, mindenkihez odavinni. Ezt még egy gazdag ország sem teheti meg. De továbbmegyek, nálunk még nem megoldott a tanártovábbképzés problémája sem. Úgy nem megy, ahogy jelenleg a felülről irányított, szájbarágós módszerrel zajlik. Az egyesületünk kimondta, csak önállóan gondolkodó, önálló fejlesztésre képes pedagógussal lehet jó oktatási rendszert csinálni. A jó megoldás az lenne, ha a pedagógust, aki letette az egyetemi szakvizsgát, két évre rezidensként oda küldenék továbbképzésre, ahol jó gyakorlati munka folyik. A gyakorlat tanítását igenis kiváló tudású, gyakorlatlalt rendelkező pedagógusok kezébe kellene adni. Két év alatt az is eldőlné, az illető alkalmas-e tanárnak. Ha igen, megkaphatná a tanári diplomáját, mert az oktatásban nem az a kérdés, milyen fizikus vagy történész az illető, hanem hogy milyen pedagógus.

– *Az egyesület véleménye sok mindenben egyezik a Pedagógusok Szakszervezetének elgondolásaival...*

– Ezért ültünk le 2003-ban megbeszélni, melyek azok a területek, ahol támogatni tudjuk egymást, melyek azok, amelyekben egyetértünk. Szerintem nincs olyan pont, amelyben gyökeresen ellenkező véleményünk lenne. Nyugodtan ki merem mondani, a szakszervezet céljai, követelései ma tisztességesek. Legyen bármilyen kormány, ezek a követelések – a jó pedagógus érdekvédelme, a továbbképzés racionálisabbá tétele, a megfelelő bérezés – jogosak, ezeket teljesíteni kell. Mi szakmai szervezetként azt mondjuk, hogy jó szakmai munkát teljes energiával csak jó feltételek között lehet végezni. Ha a szakszervezet kiharcolja, hogy ezek meglegyenek, akkor egy szakmai szervezet nyugodt háttérrel dolgozhat. Úgy gondolom, a jó kapcsolat meg is marad közöttünk, mert a tisztességes bánásmód mindkét szervezetnek érdeke.

Millei Ilona

AZ EGYÜTTÉLÉS A KULCSSZÓ

Roma rendőrökre, pedagógusokra, újságírókra és orvosokra van szükségünk

A romakérdés a mai társadalom egyik legégetőbb problémája – hangzott el az „Együttélés a jelenben és a jövőben – A roma integráció kérdései az oktatásban” című konferencián, amelyet a Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar Üzleti Szakoktató és Pedagógiai Intézete rendezett. Elhangzott: a magyar társadalom nagy százalékáa romaellenes, a középiskolások és a főiskolások pedig a teljes lakosság átlagához képest is jóval előítéletesebbek. Ennek oka a tájékozatlanság és a valós ismeretek hiánya. A tudatlanság csökkentése érdekében a tanárképzésben és az oktatási rendszerben is szemléletváltásra lenne szükség.

A magyar társadalom 40 százaléka erősen, 35 százaléka mérsékelten előítéletes a romákkal szemben, és mindössze 25 százaléka mentes ettől az érzéstől. A középiskolások és a felsőoktatásban tanulók azonban még a teljes lakossághoz képest is előítéletesebbek – mondta *Farkas Julianna*, a BGF KVIK főiskolai tanára, a pedagógiai intézeti tanszék oktatója – a konferencia szervezője – a Marketing Centrum 2009-es felmérésére hivatkozva. Hozzátette, ennek egyik fő oka a tájékozatlanság és a valós ismeretek hiánya, melyeknek pótlásában az oktatásnak meghatározó szerepe van. A tudatlanság, a téves beidegződések feloldása érdekében a tanárképzésben és az oktatási rendszerben is szemléletváltásra lenne szükség. A

kulcsszó az „együttélés”, a rendezvényt – amely egyértelmű kiállítás a roma integráció mellett – ehhez szeretnének támogatást adni.

Az előítéletesség ellen a pedagógusokat tehetnek

Az előítéletesség csökkentéséért rendkívül sokat tehetnének a pedagógusok, ha megfelelő ismereteik lennének a romák történelmével és kulturális jellegzetességeikkel kapcsolatban – tette hozzá *Horn Miklós*, a BGF KVIK dékáni tanácsadója, a pedagógiai intézeti tanszék oktatója. „Az ismeretek hiánya egyrészt hajlamossá tesz őket is az előítéletes gondolkodásra, de ami még rosszabb, ez a hiány sok esetben meggátolja őket abban is, hogy sikeresen tanítsanak roma fiatalokat” – magyarázta a szakértő. „Hogy csak egy példát említsek: a roma 14-15 éves fiatalok sok tekintetben már felnőttek számítnak a családi környezetükben, így érhetően nehezen fogadják el a poroszos, hierarchikus rendre épülő oktatási rendszertől és a pedagógusoktól, hogy az iskolában gyerekeknek tekintsek őket. Abban az esetben fogadják el a pedagógust, ha az tisztában van ezzel a kulturális jellegzetességgel, és képes – félretéve korábbi beidegződéseit – ezt figyelembe véve oktatni őket.” Megjegyezte: „Roma rendőrökre, pedagógusokra, újságírókra és orvosokra van szükségünk. A pozitív diszkrimináció az egyik lehetősége annak, hogy olyan valós roma középosztály alakuljon ki hazánkban, mely maga cáfolhat meg minden, ma még

meglévő előítéletet mindkét oldalon.” Hozzátette, a BGF Pedagógia Tanszékén a fiatal tanárjelöltek képzése során, a „Felzárkóztatás” című kurzus keretében próbálnak tenni azért, hogy a náluk végzett hallgatók értő és megértő módon fordulhassanak a roma fiatalok felé. Reméli, hogy mind több intézmény követi őket ezen az úton.

Mélyszegénységben él a romák negyven százaléka

„Sok esetben az előítéletesség az, ami megakadályoz bennünket abban is, hogy egy-egy problémát a valós gyökerénél ragadjunk meg” – hívta fel a figyelmet *Ladányi János* szociológus. Mint hangsúlyozta: „Ma Magyarországon közel 700 ezer ember él tartós mélyszegénységben, akiknek »mindössze« 30 százaléka roma. Ezek a romák pedig körülbelül 40 százalékát jelentik a teljes roma társadalomnak. Ez azt jelenti, hogy a romák ebben a közegeben az állami arányukhoz képest körülbelül négyszeresen-ötszörösen felülreprezentáltak, de azt azért világosan kell látnunk, hogy ez nem pusztán »roma-probléma«! Persze nem lehet egyszerűen számon kérni a politikusokon, hogy miért nem tudtuk elkerülni ezt a súlyos társadalmi problémát. Az államszocializmus összeomlása szükségszerűen olyan nagy megrázkódtatással járt, hogy a társadalmi problémák egy része elkerülhetetlen volt. De azt számon lehet kérni a politikan, hogy nem mérsékelte, hanem jelentős mértékben növelte a leszakadók számát.”

HARLEMI MÓDSZEREKKEL OKTATNÁK A CIGÁNY GYEREKEKET

A **Harlem Children's Zone (HCZ, Harlemi Gyerekek Területe)** elnevezésű projektet honosítanak meg a magyar oktatásban – adta hírül cikkében a *Huffington Post*. A tengerentúlon sikeres HCZ a szegény fekete gyerekeket támogatja születésüktől egészen a felsőoktatásba kerülésükig.

A *Huffington Post* értesülései szerint a HCZ program kitalálója, *Geoffrey Canada* a magyarokkal tárgyalt arról, hogyan alkalmazhatnák itthon is a feketék lakta Harlemben bevált oktatási módszert. A lap úgy véli, hogy a magyarországi cigányok helyzete nagyon sokban hasonlít a harlemi feketék körülményeihez. Canada módszerének köszönhetően a szegény sorsú gyerekek olyan területeken is képesek – tu-

dományosan is bizonyított – sikereket elérni, amelyeken az oktatási rendszer korábban nem tudott eredményeket produkálni – fejtette ki a *Huffington Post*. Arról is beszámolt a lap, hogy a HCZ a tervek szerint júniusban workshopot szervez Washingtonban, melynek célja, hogy a magyarok minden támogatást megkapjanak ahhoz, hogy Magyarországon is használni tudják a harlemi módszert, amellyel felzárkóztatják a roma gyerekeket.

A HCZ keretein belül létrehozott *Promise Academy* a születésüktől egészen a felsőoktatásig kíséri a legszegényebb gyerekeket. A *New York Times* 2004-es portréja szerint a főként adományokból működő HCZ dolgozói folyamatosan házról házra járnak Harlemben, hogy fel-

kutassák a legrosszabb esélyekkel induló gyerekeket, és a szüleiket rávegyék, hogy jelentkezzenek a HCZ óvodába és iskolába. A HCZ projekt gerincét képző *Promise Academy* diákjainak a napja egy órával hosszabb, mint a többi amerikai iskolaé, és jóval rövidebb a nyári szünete is. A gyerekek egészséges reggelit és ebédet kapnak, ingyenes orvosi és fogászati ellátás is jár nekik, és az iskola után is sok programon vehetnek részt.

A módszer sikerességére már az amerikai elnök, *Barack Obama* is felfigyelt, és további húsz amerikai városban szeretné meghonosítani, erre tízmillió dollárt fordítana. A HCZ -t a 2000-es évek elején alapította *Canada*, a programban részt vevő középiskolásaik 90 százaléka tanul tovább később.

JOBBAN KELL TERVEZNI A KÖZOKTATÁST

Bemutatták a pedagógusok leterheltségét vizsgáló felmérés eredményeit

A magyar pedagógusok heti átlagos munkaterhelése 51, az óvodapedagógusoké 46 óra. A közoktatás rendszerében sokan túlterheltek, a válaszadók 17,1 százaléka 60 óránál többet, 5,4 százaléuk 35 óránál kevesebbet dolgozik egy héten. A munkaterhelés – iskolák között, de akár még iskolán belül is – jelentősen szóródik. Mindez abból a kutatásból derült ki, amelyet az OKM és a PDSZ megbízásából a Tárki-Tudok Zrt. végzett.

A kutatás célja a közoktatásban dolgozó pedagógusok (óvodában, általános iskolában, szakiskolában, szakközépiskolában, gimnáziumban vagy többcélú intézményben pedagógus munkakört (is) betöltő alkalmazottak) munkaidejének, feladatainak és szakmájukkal összefüggő terhelésének részletes, tényszerű kimutatása volt. Az adatgyűjtés, melyben 3380 pedagógus vett részt, 2010 márciusában zajlott. Az elemzések 148 iskolában 2807 tanító és tanár, továbbá száz óvodában 573 óvodapedagógus kétéhetes időmérleg-naplózásának adataira támaszkodnak. Az eredmények szerint a pedagógusok heti átlagos munkaterhelése 51 óra. Sok a túlterhelt pedagógus, de ezzel párhuzamosan alulterhelés is megfigyelhető: a válaszadók 5,4 százaléka egy héten 35 óránál kevesebbet dolgozik, 17,1 százaléuk pedig 60 órát vagy többet. A magyar pedagógusok munkaterhelése – iskolák között, de iskolán belül is – jelentősen szóródik.

Átlag 18,5 óra az osztálytermi tanítás

A magyar pedagógusok a nemzetközi trendeknek megfelelően a teljes munkaidejük úgy harmadát töltik osztálytermi tanítással, és heti 3 órában adminisztratív feladatokat látnak el. A válaszadó pedagógusok, akik között rész-munkaidősök is vannak, egy héten átlagosan 18,5 órát töltenek osztálytermi tanítással, 1,9 órát nem osztálytermi tanítással (pl. korrepetálás, szakkör), 11,9 órát fordítanak előkészületekre és felkészülésre. A pedagógus munkakörbe tartozó, nem tanítási feladatokkal (például diákok felügyelete, kísérése, étkeztetése, fogadóórán való részvétel, szülőkkal való kapcsolattartás, osztályfőnöki tevékenység stb.) 9,5 órát töltenek, az iskolamenedzsmenttel kapcsolatos tevékenységekkel 3,2 órát foglalkoznak, míg egyéni professzionális

tevékenységre (pl. továbbképzés, önképzés) 6,1 óra jut hetente. A szabadnapokon végzett munka jelentős része az értékeléshez (dolgozatjavítás) és az órákra való felkészüléshez kapcsolódik (48,4 százalék). A munkanapokhoz képest hangsúlyos szerepet kapnak azonban az egyéni professzionális tevékenységek, a szakmai tudás fejlesztése, elsősorban önképzés formájában (28,2 százalék).

Az óvónők 11 százaléka túlterhelt

A pedagógusok terhelése eltérő lehet annak függvényében, hogy hányféle tantárgycsoportban oktatnak, hiszen az eltérő tantárgycsoportokra való felkészülés időigénye nagyban különbözhet. A kutatás eredményei szerint a pedagógusok közel negyede egy, 30 százaléka kettő, kicsivel több, mint ötöde három tantárgycsoportban is tart órát, 22 százalék viszont négy vagy több csoportban.

Az óvodapedagógusok heti átlagos munkaterhelése 46,2 óra, ami természetesen meglehetősen különbözik az egyes pedagógusok esetében. A válaszadó óvodapedagógusok 5,3 százaléka egy héten 35 óránál kevesebbet dolgozik, azaz alulterheltek nevezhető, 11,6 százaléka pedig 55 órát vagy többet tölt a munkájához kapcsolódó tevékenységekkel, ami azt jelenti, hogy jelentősen túlterhelt. A teljes heti munkaterhelésből 42,6 óra esik a hét öt munkanapjára, és 3,6 óra a két szabadnapra.

A munkarend nem megfelelő

A felmérést május 7-én ismertette Szüdi János közoktatási szakállamtitkár, Lannert Judit, a Tárki-Tudok Zrt. vezérigazgatója és Kerpen Gábor, a PDSZ elnöke.

Szüdi János leszögezte, a pedagógusok foglalkoztatását három törvény is érinti. A pedagógusok heti teljes munkaideje 40 óra, és ha a kötelező óraszám felül tartanak órát, az rendkívüli munkavégzésnek számít, amiért óradíjat kell fizetni. Megjegyezte, a kutatás is rámutatott, a munkarend kialakítása nem megfelelő, nem arányos. Úgy vélte, helyi szinten jobban kell tervezni a közoktatást, és a terhek csökkenthetők azzal is, ha harmonikus a diák–tanár–szülő kapcsolat. Megemlítette, a kormányzat a többletterhelést azzal kívánta elismertetni, hogy egyebek mellett megemelte az osztályfőnöki pótlékot, és kiegészítő támogatást adott a halmozottan hátrá-

nyos helyzetű gyermekekkel foglalkozóknak. Idén több mint 2,8 milliárd forint kiegészítő támogatást nyújtott.

Lannert Judit arról beszélt, hogy a magyar pedagógusok leterheltségét mutató 51 óra nemzetközi összehasonlításban a középmezőnybe tartozik – az osztrákoknál átlagosan 46-52 órát, az angoloknál pedig 50-58-at dolgoznak a pedagógusok –, ugyanakkor más országokban több segítő is dolgozik a tanárok mellett. Míg Nyugat-Európában ezer tanulóra öt kiegészítő jut, addig nálunk ez számokban ki sem fejezhető.

Világjelenségnek nevezte, hogy a pályakezdők nehéz helyzetben vannak, emiatt kevesen jelentkeznek pedagógusnak, ami az oktatás minőségét hosszú távon befolyásolhatja. Adataik szerint a válaszadók közül csak 10 százalék volt 30 év alatti – ami megfelel az országos átlagnak –, s közülük sokan csak határozott idejű szerződéssel tanítanak.

A problémáknál a pedagógusok többnyire külső tényezőket neveztek meg, mint például az országos oktatásirányítás kiszámíthatatlansága, az elégtelen szülői támogatás és a szakmai elismerés hiánya.

Kerpen Gábor arról beszélt: rossz a gyakorlat, és fenntartják korábbi igényüket, miszerint mielőbb csökkenteni kell a kötelező óraszámokat. Az érdekvépviselet azonnali tárgyalásokat kezdeményez az ügyben a kormánnyal.

A kutatás több honlapon olvasható

A kutatás egyik legnagyobb jelentőségét az adja, hogy az OKM és a PDSZ közös finanszírozásában valósult meg, bizonyítva ezzel, hogy a hazai szakmapolitika szereplői egyre inkább felismerik a tényeken alapuló politika jelentőségét, és ennek érdekében eredményesen együttműködnek. Újszerűnek tekinthető a vizsgálat azért is, mert a legkorszerűbb on-line technológiát alkalmazta, és erőteljesen épített a pedagógusok digitális írástudására. Végül, de nem utolsósorban, a kutatásnak – a megrendelők jóvoltából – az is az érdeme, hogy nemcsak az iskolákban, de az óvodákban dolgozó pedagógusokra is kiterjedt. Az óvodapedagógusok munkaterheléséről ez az első hazai vizsgálat.

A Pedagógus 2010 kutatás folyamán született minden tanulmány olvasható lesz az OKM, a PDSZ és a Tárki-Tudok honlapján.

MIÉRT A FINN ISKOLÁK A LEGJOBBAK A VILÁGON?

Finnországban a tanári szakma egyike a legmegbecsültebb életpályáknak

Tavaly több mint száz külföldi delegáció járt Helsinkiben, ők mind arra keresték a választ, hogy vajon a finn iskolás gyerekek mitől teljesítenek mindig, és látványosan jobban a nemzetközi felmérésekben, mint más országok tanulói – írja a BBC internetes portálja. Most a finn módszerből adunk ízelítőt.

2006-ban a finn tanulók a legmagasabb átlageredményeket érték el mind a reál, mind pedig a humán területeken végzett összes olyan felmérésben, amelyben a fejlett világ országai részt vettek. Hasonlóan szerepeltek a PISA néven ismert, OECD által összeállított felmérésekben a finn 15 évesek – itt matematikából csupán dél-koreai kortársaik tudták őket a második helyre szorítani. A finn gyerekek eredményei ráadásul egyáltalán nem a véletlennek köszönhetők, hiszen a korábbi évek felméréseiben is rendre az első helyen végeztek. Ha ezekhez az irigylésre méltó eredményekhez hozzávesszük azt a statisztikai ténytet is, hogy a fejlett országok közül Finnországban ülnek a legkevesebbet a gyerekek az iskolapadban, még érthetőbbé válik a többi ország oktatási szakembereinek kíváncsisága.

Iskolakezdés hétévesen

Pedig a finnek oktatásfilozófiája első hallásra rendkívül egyszerűnek tűnik. Úgy tartják, hogy valamit minden diák képes hozzátenni a tanultakhoz, és bizonyos fokú együttműködésre még az adott tárgyban gyengébbnek számító tanulók is jó eséllyel

készíthetők. Hogy ezt a célt el is tudják érni, az akadályokat nehezebben vevő diákok mellé pluszpedagógust rendelnek, aki foglalkozik velük. Ugyanis a filozófia másik sarkalatos pontja éppen az, hogy sosem különítik el az osztályokat „jókra” és „rosszakra.” Finnországban minden tárgyat együtt tanul az osztály, nincs emelt szintű matek meg angol. Ebből következik, hogy az ügyesebb gyerekek húzzák magukkal lassabb társaikat – a külön tanárok segítségével pedig ők is szépen fejlődnek.

Szembeötlő különbség a finn és a többi fejlett ország oktatási rendszere között az is, hogy Finnországban hétévesen kezdik a gyerekek az iskolát. Ők ugyanis hisznek abban, hogy az ennél fiatalabb gyerekek elsődleges tevékenysége még a játék. A hétévesek viszont – ha már eleget játszottak az óvodában – szívesen és telve tanulási vágygal ülnek át az iskolapadba, így pedig a tanítóknak is könnyebb lesz a dolguk. A gyerekek érdekét szolgálja az is, hogy Finnországban nincs váltás az általános és a középiskola között. Ezzel megkímélik a tanulókat a stresszel járó felvételtől és attól, hogy új közösségbe kelljen beilleszkedniük. A szisztémát a finn tanárok is szeretik, hiszen a hosszú évek során jobban megismerik diákjaikat. A bensőségebb tanár–diák viszony pedig ugyancsak segíti a tananyag könnyebb elsajátítását.

Henna Virkunen finn oktatási miniszter büszke országa kimagasló eredményeire, ugyanakkor viszont hozzáteszi:

„A rendszer kiválóan képes támogatni és segíteni a tanulási nehézségekkel küzdő gyerekeket, viszont a jövőben több energiát szeretnénk fektetni a tehetséges diákok gondozásába is.”

A szülők is kiveszik a részüket

A finnek imponáló eredményeiből természetesen a szülők is kiveszik a részüket. Az északi országban tradíció, hogy otthon olvasnak a gyerekeknek, mint ahogy az is, hogy a szülő jó kapcsolatot ápol a gyereke tanáraival. Az osztálytermi körülmények is nagyban kötődnek a finn kulturális tradíciókhoz: az órák nyugodt és informális légkörben zajlanak, melyben tanár és diákjai között jól működő partneri viszony tud kialakulni. (Ebben segítheti a finneket az a tény is, hogy országukban viszonylag alacsony a bevándorlók aránya. Így az iskoláskorú gyerekek anyanyelve – nagyon kevés kivétellel – a finn, nyelvi integrációs nehézségekkel tehát csak elvétve találkozhatnak.)

Fentiekén túl valószínűleg nem mellesleg az sem, hogy Finnországban a tanári szakma egyike a legmegbecsültebb életpályáknak, az oktatás színvonala pedig igen magas. Jellemző az is, hogy a politika semmilyen körülmények között nem szívárog be az iskolák falai közé, és óvakodik az előírásoktól. A finn tanárok azt vallják, hogy kevesebbet tanítani „kifizetődőbb”, a harmonikus fejlődés kulcsa ugyanis az, hogy a diákok nincsenek kitéve extra leterhelésnek.

AGRESSZIÓ A FRANCIA ISKOLÁKBAN

Hogyan lehet megfékezni az erőszakot az iskolákban? Erre a kérdésre keresnek hosszú távra érvényes válaszokat azok a szakértők, akiket a francia oktatási miniszter hívott tanácskozássra. Az iskolai erőszak általános helyzete címet viselő konferenciára készített rendőrségi jelentés szerint a diákok között megnyilvánuló agresszió egyre inkább megmérgezi az iskolai életet, a konfliktusokban bevetett eszközök jellege is mind durvább formákat ölt.

Az iskolai erőszak problémája a kilencvenes évek eleje óta foglalkoztatja a francia politikai vezetést, de a jelenség kezelésére eddig jobbra azonnali, rövid távú intézkedések születtek.

A tanácskozás összehívását az év elején történtek váltották ki, akkor ugyanis sok Párizs környéki iskolában egymás után több, az országos média figyelmét is felkeltő esemény történt. A legsúlyosabb esetre február elején került sor, és a tanári kar azonnali munkabeszüntetését is kiváltotta: egy 17 éves fiút ugyanis tornaóra közben késelt meg egy banda, és az agresszorok az osztály többi tagját könnygázspray-vel fújták le.

Nem sokkal ezután egy másik iskolában egy kamaszlány, ugyancsak óra közben, függönytartó rúddal esett neki tanárának, így állva bosszút egy korábban kiszabott büntetésért. Márciusban egy délnyugat-franciaországi településen egy pszichés zavarokkal küzdő anya fenyegette meg késekkel gyermeke tanítóját, egy kelet-franciaországi iskolában pedig egy 16 éves diák óra közben robbantott fel egy sósav alapú szerkezetet.

A jelenség jobb megértése érdekében a minisztérium több szociológiai kutatást is megrendelt, és ezek egyikéből az derül ki, hogy a diákok közötti agresszió egyre inkább csoportos jellegű. A megkérdezett fiatalok 40 százaléka állítja, hogy már egyszer elszenvedett egy agresszív támadást, 28 százalékuk pedig úgy nyilatkozott, hogy legalább egyszer részt vett mások bántalmazásában. A rendőrség által készített statisztikák ugyanakkor azt mutatják, hogy az erőszakos cselekedetek száma nem emelkedett számottevően a korábbi évekhez viszonyítva, ami a tanárok szerint azzal magyarázható, hogy a belügyminisztériumban csak azokat az eseteket számolják, amelyek a betegápolóban végződnek – vagyis ahol vér folyik.

GYAKORLATORIENTÁLT SZAKKÉPZÉS

A hatékony, felelős közintézmények megteremtése a cél

A közintézmények felelős irányításának javítása, valamint a munkaerőpiac igényeit kielégítő felsőfokú szakképzés fejlesztési lehetőségei kerültek terítékre azokon a szakmai konferenciákon, amelyeket több mint száz résztvevővel tartottak a Pénzügyminisztérium és a Budapesti Gazdasági Főiskola (BGF) szervezésében 2010. április 14–15-én.

A Pénzügyminisztérium szervezésében a Budapesti Gazdasági Főiskolán tartott szimpóziumon elsősorban a belső ellenőrzési feladatok megfelelő ellátásáról és egységes rendszeréről esett szó: bemutatták többek között azt a kézikönyvmintát, amelyet a Pénzügyminisztérium dolgozott ki a közintézmények belső kontroll-rendszerének, kockázatkezelésének javítására.

„A Pénzügyminisztérium célja, hogy a közintézmények vezetői rendszeres továbbképzésekben részesüljenek. A Budapesti Gazdasági Főiskola aktív szerepet vállal a külső és belső ellenőri, valamint a Pénzügyminisztérium által szervezett szakirányú továbbképzésekben egyaránt. Ezért is fontos számunkra, hogy részt vegyünk azokban a szakmai folyamatokban, amelyek az átláthatóbban, hatékonyabban irányított közintézmények megteremtését célozzák” – mondta

el dr. Roóz József, a BGF rector emeritusa, az intézmény felnőttképzési központjának igazgatója.

2010. április 15-én a Pénzügyminisztérium, az Akkreditált Iskolarendszerű Felsőfokú Szakképzés Kollégiuma Egyesület és a BGF szervezésében már a munkaerőpiachoz szorosan kötődő pénzügyi szakképesítések kerültek terítékre. A *Felsőfokú Szakképzés Konferencián* a gyakorlatorientált, a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő felsőfokú szakképzési rendszer eddigi eredményeit, az itt végzetek foglalkoztatási lehetőségeit mutatták be, és megvitatták a további fejlesztési lehetőségeket.

A Budapesti Gazdasági Főiskola aktív szerepet vállal a külső és belső ellenőri, valamint a Pénzügyminisztérium által szervezett szakirányú továbbképzésekben egyaránt

Dr. Roóz József elmondta: „A Budapesti Gazdasági Főiskola az egyik legaktívabb felsőoktatási intézmény a felsőfokú szakképzések terén: jelenleg nagyszámú képzési lehetőséget kínál, amit jól mutat, hogy a tavalyi évben több mint kétezren kezdték el tanulmányaikat. Ezek a rövid ciklusú képzések kiemelt jelentőséggel bírnak a munkaerőpiac szempontjából, hiszen gyorsan, de hatékonyan látják el a hallgatókat olyan gyakorlati, a munkaadók szempontjából releváns tudással, amely munkavállalóként jelentősen javítja elhelyezkedési esélyeiket.”

A Generali a Biztonságért Alapítvány és a Generali-Providencia Biztosító Zrt. 2010-ben immár 11. éve rendezi meg, és bővíti új elemekkel Szimba pályázatait

A tavalyi nagy érdeklődésre való tekintettel az **oktatási intézmények számára** (bölcsődék, óvodák, általános-, és középiskolák részére) **kiírt pályázatunkat** a 2010-es évben két alkalommal hirdetjük meg. Pályázatunk célja azon törekvések támogatása, amelyeket intézmények tesznek, vagy tenni kívánnak a baleset-megelőzés érdekében. A Szimba pályázattal **az intézmények több mint 20 millió forintos támogatáshoz juthatnak** 2010-ben.

Szimba rajzpályázatunkon óvodás és általános iskolás gyermekek egyéni pályázatát várjuk 10 éves korig (három korcsoportban), **fotópályázatunkon** pedig 11 éves kortól (két korcsoportban) általános iskolás és középiskolás tanulók versenyezhetnek a „Hogyan lehet biztonságosabb a közlekedésünk?” témában. Idén először online fotópályázatot is hirdetünk, amelyben fotójuk online feltöltésével pályázhatnak az általános iskolás valamint középiskolás fiatalok. Ez egy remek alkalom arra, hogy az iskolájukban tanuló gyermekek kreativitását rajzos foglalkozások alkalmával fejlesszék, és akár nyerhessenek is.

A pályázatokról részletesen a Generali a Biztonságért Alapítvány weboldalán, www.general.hu/alapitvany címen olvashatnak.

GENERALI
a Biztonságért Alapítvány

MAGYARORSZÁGOT MUTATTÁK BE DIÁKSZEMMEL

Negyvenhét csapat küzdött a sikerért és a győzelemért

A „Kerülj a térképre” pályázat díjkiosztó ünnepsége volt április 23-án Kőbányán. A versenyt a kőbányai Szent László Általános Iskola és a Szent László Gimnázium a Brüsszeli Magyar Kulturális Intézet (BMKI) támogatásával hirdette meg általános és középiskolások számára. Céljuk az volt, hogy a diákok bebizonyíthassák tehetségüket és alkotóképességüket, és felhívják a figyelmet településük természeti, építészeti, kulturális és egyéb értékeire.

Történt, hogy néhány kőbányai pedagógus az internetet böngészve mintegy két éve arra az elhatározásra jutott, felhasználva a diákok fiatalos tettvágyát, lelkesedését, vonzódásukat a modern „kütyűkhöz”, pályázatot hirdetnek: mutassák be a gyerekek országunkat a saját szemszögükből. Az apropó magától adódott, 2011-től hazánk látja el az EU soros elnöki tisztét, és a pályázat kiírói addigra olyan honlapot akartak létrehozni, amelyet a nem magyar anyanyelvűek is böngészhetnek.

Cseh László volt a fővédnök

Az elhatározást tett követte, a kőbányai

Szent László Általános Iskola és a Szent László Gimnázium a Brüsszeli Magyar Kulturális Intézet támogatásával meghirdette a „Kerülj a térképre!” pályázatot általános és középiskolások számára. A pályázat kiírói lehetőséget kívántak teremteni az ország diákjainak arra, hogy bebizonyíthassák tehetségüket és alkotóképességüket, és felhívják a figyelmet településük természeti, építészeti, kulturális és egyéb értékeire.

A pályázaton részt vevő diákok fejleszthették digitális technikai ismereteiket, a munka során közelebbről megismerkedhettek településük nevezetességeivel, a fiatalokat támogató pedagógusok pedig a modern és népszerű eszközökkel erősíthették bennük a közösséghez tartozás és a szülőföldhöz kötődés érzését. A pályázat védnöke *Cseh László*, háromszoros olimpiai ezüstérmes úszó volt.

Kreativitás és hazaszeretet

A pályázatra negyvenhét csapat nevezett. A győztesek díja egy brüsszeli út, ám igaz, ami igaz, az április 23-i eredményhirdetésen nem nagyon akadt olyan társaság, amelyik ne részesült volna valamiféle

különdíjban. Így aztán adva volt a siker. Őszintén szólva meg is érdemelték a gyerekek, hisz a „hagyományos” alkotások mellett születtek fölöttébb kreatívak is. *Menyhárt Sándor*, a Szent László iskola igazgatója megnyitójában meg is jegyezte, a kreativitás nem állhat le, a pályázatot a későbbiekben folytatni szeretnék.

Verbai Lajos, a X. kerület polgármestere, aki rajzszakosként maga is készített kisfilmet Kőbányáról, arról beszélt, aki az általuk készített videofilmeket megnézi, megtudja, miért szeretjük mindannyian Magyarországot.

Gazsó L. Ferenc újságíró zsűritagként megjegyezte, sok tehetség is fölbukkant, akiknek a sorsát a továbbiakban is figyelemmel kell kísérni.

Közönségdíjat kaptak, és brüsszeli utazást nyertek a makói és a hernádkaki általános iskola pályázói. Prezentációjukért a pilisjászfalui általános iskola, videoklipjükért a hajdúnánási református általános iskola diákjai mehetnek Brüsszelbe.

A középiskolások közül utazást nyert a pécsi Leövey Klára Gimnázium és a budapesti Karinthy Frigyes Gimnázium csapata.

AHOL A KAPCSOLATI TŐKE ÉPÜL

108 kelet-magyarországi középiskolásnak kinyílt a világ

A GE Foundation Nyíló Világ program keretében két, egymást követő csoportban 108 ózdi, kisvárdai és hajdúböszörményi diák érkezett háromnapos tanulmányútra Budapestre áprilisban. A tanulók meglátogatták a GE-t, a Budapest Airportot, az IBM-et és a Pannon GSM Távközlési Zrt.-t, és így betekintést nyertek a munka világába. A diákok részt vettek egy félnapos GE orientációs tréningben, ahol a cég vezetőinek segítségével megismerték a tudatos karriertervezést, a kapcsolatépítést, a professzionális online közösségépítést.

A 2002-ben indult, innovatív tehetséggondozó program célja, hogy segítse a hátrányos helyzetű kelet-magyarországi régió fiatal tehetségeinek fejlődését, és így hozzájáruljon a térség, s egyben Magyarország versenyképességének növekedéséhez.

A GE Foundation ösztöndíjprogramjáról beszélgettek

A globális GE magyarországi központja adott otthont a GE Foundation Nyíló Világ középiskolás tehetséggondozó programban részt vevő, 36 kisvárdai diák orientációs tréningjének is. Az interaktív, zömmel angol nyelvű előadásokat követően a középiskolások első alkalommal találkozhattak az ugyancsak a GE Foundation támogatásával megvalósuló Scholar-Leader egyetemi ösztöndíjprogramot elnyerő diákokkal is, akik beszámoltak az alapítvány által biztosított további lehetőségekről.

Az innovatív tehetséggondozó program elindítása óta a GE

Foundation az elmúlt nyolc évben összesen 1 087 000 dollárral támogatta Kisvárdai, Hajdúböszörményi, Ózdi és Putnoki iskoláit. A programba 474 tehetséges diákot és 59 tanárt vontak be.

A diákok elsajátítják az angol üzleti nyelvet

Tuza Ottó, az ózdi József Attila Gimnázium igazgatója szerint „A programban részt vevő legtehetségesebb diákok elsajátítják az üzleti angol nyelvet a Fast Business Communications segítségével, betekintenek a munka világába és a nemzetközi cégek működésébe, valamint megtanulják, hogy felelősek saját sorsukért. A GE-vezetőkkel és a többi támogatóval való személyes találkozás és a professzionális online közösségi oldalon való kapcsolattartás lehetőséget jelent számukra, hogy különleges kapcsolati tőkét építhessenek föl.”

„A GE Foundation Nyíló Világ program társadalmi innováció, amelyet a világcég, Magyarország legnagyobb gépgyártója partnereivel együtt fejlesztett ki nyolc évvel ezelőtt. Tekinthejtük egy már bizonyított, humán erőforrás-fejlesztő pilot programnak, amelyben a pénz csak a lehetőséget teremti meg a tudás átadására és a világra, gazda-

ságra nyitott szemlélet fejlesztésére. Amennyiben több cég, város bevezetné a programot, meggyőződésünk szerint áttörés következhetne be az ország versenyképességének növelésében. Biztató jel, hogy az Amerikai Kereskedelmi Kamara képviselőjében Bati Ferenc is jelen volt a találkozón” – mondta Szabó Eszter, a GE regionális kommunikációs és Public Affairs-igazgatója.

A programban részt vevő legtehetségesebb diákok elsajátítják az üzleti angol nyelvet

CSINÁLJUNK MÚZEUMOT!

Bevallom őszintén, sohase jutott volna eszembe a címben leírt gondolat, ha Fetés András nyugdíjas kollégánktól – akinek verseit már olvashatták – nem kaptam volna meg a Néptanoda című újság 1885-ös teljes évi kiadását könyvbe kötve. Olyan megtiszteltetés volt ez, amit csak úgy hálálhatok meg, ha ezt a könyvet egy leendő pedagógusmúzeum első darabjának tekintem. Egy olyan múzeuménak, amelybe a kollégák küldik el azokat a régi, az oktatás-nevelés, a pedagógia múltjából származó emlékeket, amelyek számukra jószerivel csak a padláson-pincében tárolt, kidobni sajnált, ám mégis „kacatnak” számító darabokból épül. Mire gondolok? Szüleink, nagyszüleink vagy épp dédszüleink bizonyítványára, oklevelekre, régi palatáblára (ez utóbbira már van is ígéretünk), valamikori tankönyvekre, füzetekre, régi tollra, tintatartóra, ceruzára, illetve bármi másra, amiről jelenlegi tulajdonosa úgy gondolja, egy múzeumban is megállná a helyét.

A tárgyaknak méltó helyet kínál a Pedagógusok Szakszervezetének budapesti székháza. A kiállított emlékekben mindazok gyönyörködhetnek, akik belépnek a Városligeti fasor 10.-be – egy olyan épületbe, amelyik maga is kínálja a múlton való merengés lehetőségét –, és elgondolkodhatnak a szakma mintegy százharminc éves történetén. (Mint a Néptanodából kiderült, ez alatt az idő alatt az oktatás, nevelés, az iskola gondjai nem sok

mindenben változtak.) A múzeumhoz természetesen a pedagógusok, a ti segítségetek kell! Kérjük tehát, hogy mindazok, akik még őriznek e szakmából bármilyen régi tárgyat, és úgy ítélik meg, annak méltó helye lenne nálunk, küldjék el, vagy hozzák be az 1068 Budapest, Városligeti fasor 10.-be, a Pedagógusok Lapja szerkesztőségébe. Vagy hívjanak minket telefonon: 06-1-322-84-64, 119-es melléken vagy a 06-70-602-8885 mobilszámon. Ha valaki úgy gondolja, e-mail is küldhet a pedlap@pedagogusok.hu, illetve a milleii@pedagogusok.hu e-mail címre.

Csináljunk múzeumot!

Millei Ilona

Részlet a Néptanoda 1885. április 25-i számából

A londoni iskola tanács a túlterhelés megszüntetését a következőktől véli remélhetni. 1. A házi feladatok egyszer s mindenkorra beszűntetendők. 2. A tanítóknak és tanítónőknek szigorúan megtiltatik a növendékeket iskola idő után visszatartani, kivéven büntetés esetében. 3. Az iskola vezetői figyelmeztetendők, hogy csak oly gyermekeket bocsássanak vizsgálatához, kiknek testi szervezete a nyilvános vizsgálatra való előkészülést megengedi. 4. A felsőbb tanhatóság azon legyen, hogy az egyes iskolák adminisztrációja kitűnően alkalmas egyénekre bizassék. Ha a túlterhelés csak ebben rejlenék – szót sem érdemelne.

AZ ÉKESSZÓLÁS BÖLCSESSÉG NÉLKÜL MIT SEM ÉR

Kedvenc tanáira Magyar György ügyvéd emlékezik

Mindannyiunknak volt olyan tanítója, tanára, akinek arca talán már rég a múlt homályába veszett, de néhány szava, tette egy életre szóló iránytűt adott a kezünkbe tudásvágyból, emberségből. Olyan ajándék volt ez, amely sokkal drágább annál, hogy értékét pénzben mérhetnénk, és amelyért csak a köszönet lehet elég nagy fizetség. Ezért minden számunkban helyet adunk a visszaemlékezésnek. Most dr. Magyar György ügyvéd azokra a pedagógusokra emlékszik, akikről ő azt a bizonyos iránytűt megkapta.

Kedvenc tanára mindenkinek, nekem is volt. Sőt anyám is pedagógus volt, így nagyon nagyra tartom őket – jegyezte meg Magyar György, amikor az interjút kértük tőle. – De nekem több kedvenc tanárom is volt, nem baj? – kérdezte. Így számba vettük mindazokat, akik befolyással voltak életére. Az általános iskolában nagyon intelligens magyartanárnőnk volt, úgy emlékszem, *Mérő Lászlónának* hívták – kezdte sorolni kedvenc tanárait az ügyvéd úr. Kiderült, a XIII. kerületi Sziget utcai iskolában tanító magyartanár egykor csoporttársa volt Radnóti Miklósnak a szegedi egyetemen, így nem csoda, ha a költőt, és így a költészetet is nagyon közel hozta diákjaihoz, megszerettette tanítványaival. Radnóti-verseket tanultak meg kívülről, és szívesen elő is adták azokat. Magyar György a sors furcsa iróniájának tartja,

hogy az egykori Sziget utcát ma Radnóti Miklós utcának nevezik.

A Sallai Imre Gimnáziumban – ahol édesanyja orosz és németet tanított –, az osztályfőnöke, *Simon Zoltán*, aki egyben a magyartanára is volt, viszont Adyért rajongott. Teljesen „adysította” az osztályt, az osztályfőnöki órák is sokszor az irodalom ihletett légkörében teltek el. Magyar György is, osztálytársai is nagyon megszerették a költőt, de az irodalmat is. Egyéb-ként az ügyvéd úrnak pont az osztályfőnöke javasolta, hogy jogi egyetemre menjen. A belétáplált irodalomszeretet és tudás pedig nagy segítségére volt, hisz a felvételit József Attilából írta. Megjegyezte, kamaszkora ennek a három költőnek a bővületében telt el. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy ügyvédként már nem szereti őket. Persze ő is kacérkodott az irodalommal, a Kennedy-gyilkosság igazságot megindította, írt egy novellát is „A fekete sárga utasa” volt a címe. Új elméletet gyártott az elnök megöléséről, az írás a „cui prodest?” „kinek használ?” jegyében született, és egy repülőgépen játszódott. A bűnöst is eszerint jelölte meg, akkor ő az alelnökre tippelt. Szerinte mindez arra mutat, hogy a kriminalitás már akkoriban foglalkoztatta.

Mivel a szavakkal is szeretett játszani, verseskötetet is írt „Erika” címmel. A név visszafelé olvasva: „akire”. A verseskötet egy-egy sora úgy hangzott. „Akire vágyom, Erika”, vagy „Akire gondolok, Eri-

ka” stb. S hogy az exhibicionizmus sem állt tőle távol, arra bizonyíték, hogy iskolarádiót szerkesztett, szavalt, szerepelt. Sőt a közönséget is szívesen „etette”, mivel gyönyörű kiejtése volt, mindenki azt hitte, nagyon jól beszéli az idegen nyelveket, az orosz, a németet. Pedig csak a kiejtése volt nagyon élethű.

Azután Szegedre ment, ahol a Szegedi Egyetemi Színpadon szerepelt – ahogy büszkén megjegyezte, *Dunai Tomival* együtt –, és elvégezte a jogi egyetemet. Azóta ügyvéd. Csakhogy a vérében lehet a „pedagógusság” is, hisz a tanítás, a készségek átadása nagyon fontos számára. Ebben nemcsak édesanyja volt a példaképe, hanem nagybátyja is, dr. *Szegő Tamás* jogász, aki *Kerényi Máriával* magyarázta a jogszabályokat a laikusok számára is érthető nyelven anno a „Mit üzen a rádió?” című műsorban. Ma már Magyar György is óraadó tanár az egyetemen, tagja az Országos Jogi Szakvizsga Bizottságnak, sőt ügyvédi irodájának kilenc munkatársát is szívesen tanítja. Mivel a közérthetőséget ő is nagyon fontosnak tartja, a média szívesen kér tőle nyilatkozatot. Azt mondja, ilyenkor egyfajta „tudományos ismeretterjesztést” végez.

Végül megjegyezte, bár az ékesszólás bölcesség nélkül mit sem ér, az indíttatás, a belétáplált irodalomszeretet, a magyar nyelv ismerete, pontos használata az ügyvédi életére is kihatott. „Hát ilyen hatással van a pedagógus a diákra” – tette hozzá.

KEDVEZMÉNYES ÜDÜLÉS PSZ-TAGOKNAK

PSZ-üdülő – Balatonboglár (8630 Balatonboglár, Fiumei u. 16.)

Az üdülő igénybevételének időszaka: május 1.–szeptember 30.

Étkezési lehetőségek: saját szervezésben, teakonyha, hűtő, a közeli étteremben kedvezményes előfizetés.

Az igénybevétel költségei: elő- (V. 15.–VI. 29.) és utószezonban (VIII. 25.–) 3000 Ft/fő/nap; főszezonban PSZ-tagoknak 3500 Ft/fő/nap + idegenforgalmi adó. Üdülési csekket elfogadnak. **Jelentkezés:** folyamatosan, PSZ Országos Iroda (1068 Budapest, Városligeti fasor 10. T/F: 342-7766, e-mail: sikhegyim@pedagogusok.hu). Jelentkezési lap letölthető a www.pedagogusok.hu honlapról. **A vendégek elhelyezése:** 10 db 3 ágyas, 6 db 4 ágyas szoba. Az üdülő összkomfortos, valamennyi egységhez önálló fürdőszoba és tévékészülék tartozik.

Az üdülő közvetlenül a Balaton partján fekszik, saját strandja van.

PSZ-üdülő – Balatonföldvár

(HOTEL Familia Kiss, 8630 Balatonföldvár, Báthory u. 40.)

Pedagógusok Szakszervezetének tagjai részére				
Szoba 2 ágy + 1 pótágy	2510 Ft	3590 Ft	4220 Ft	4840 Ft
Szoba 1 ágy + 1 pótágy	2870 Ft	5380 Ft	6280 Ft	7170 Ft
Szoba 2 ágy + 2 ágy 2 szobában	2690 Ft	4130 Ft	5110 Ft	6100 Ft
+ kötelező félpanzió 2000 Ft/fő				

Áraink forintban/fő/éj értendők, a bőséges büféasztalos reggelit tartalmazzák.

Idegenforgalmi adó + 330 Ft/éj/18-tól 70 éves korig.

Fizetés: érkezéskor készpénzzel: Ft vagy EUR vagy üdülési csekk. Gyermekkedvezmény a szállásra és félpanzióra is van.

Jelentkezni lehet: 8630 Balatonföldvár, Báthory u. 40. Tel.: 06 (84) 322-322; 06 (30) 936-6600; e-mail: pik-nik@axelero.hu. PSZ-tagkártya száma szükséges! Az üdülő befogadóképessége, a vendégek elhelyezése: 2-4 ágyas szobák, összesen 130 férőhely. Az üdülőben valamennyi egységhez fürdőszoba és tévékészülék tartozik, lift van.

PSZ-üdülő – Bükkszék

(3335 Bükkszék, Vörösmarty u. 12.)

Az üdülő egész évben 5 darab négyfős apartmannal várja vendégeit. A szobákhoz fürdőszoba és tévékészülék is van. Jól felszerelt konyha várja a vendégeket. Étkezési lehetőségek: saját szervezésben, a közelben kedvezményes étkezési lehetőség van.

Az ár: PSZ-tagoknak: **előszezonban** (IV. 15-től VI. 29-ig) **2000 Ft/fő/nap; utószezonban** (VIII. 25-től X. 15-ig) **2000 Ft/fő/nap; főszezonban** (VI. 30-tól VIII. 24-ig) **3000 Ft/fő/nap; fűtési szezonban** (X. 15-től IV. 15-ig) **3500 Ft/fő/nap.** Szezontól függetlenül **napi 300 Ft/fő idegenforgalmi adót** kell fizetni. Üdülési csekket elfogadnak. A jelentkezés módja, lehetőségei: PSZ Országos Iroda (1068 Budapest, Városligeti fasor 10. T/F: 06-1-342-7766, 06-70-375-6328. E-mail: sikhegyim@pedagogusok.hu)

A PSZ dunaújvárosi üdülője – Szelidi-tó

Dunapataj-Szelid (Szelidi-tó), XI. utca 5–6.

Az üdülő június 1-jétől augusztus 30-ig tart nyitva egyhetes turnusokban.

Turnusonként: 4 ágyas szoba: 6 db, 2 ágyas szoba: 9 db 1-1 pótágyal áll a vendégek rendelkezésére. Minden szobában talál-

ható: hűtőszekrény, tévé, mosdó. Vizes helyiségek a folyosón. **Étkezés előfizethető** a közeli vendéglőkben.

* 2+1 pótágyas szoba: 25 000 Ft/hét/szoba

* 4 ágyas szoba: 30 000 Ft/hét/szoba

* Szakszervezeti tagoknak kedvezmény: 5 000 Ft

árcsökkenés/hét/szoba

* Idegenforgalmi adó 250 Ft/fő/nap

Jelentkezni lehet: Városi és Regionális Pedagógus Szakszervezet: 2400 Dunaújváros, Vasmű tér 1–2. **Telefon:** Kósa Mihály: 06/20/340-3707; Schneff Erika: 06/70/942-9479.

* **E-mail:** kosamihaly@vipmail.hu; csidoe@freemail.hu

A PSZ Jász-Nagykun-Szolnok megyei üdülője – Cserkeszlő (Május 1. út 18.)

Érdeklődni lehet: a PSZ Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Alapszervezeteinek Szövetsége: 5000 Szolnok, Baross Gábor út 20. III. em. 307. Levélcím: 5001 Pf: 356., Tel: 56/513-190, fax: 56/513-191.

E-mail: pszszolnokmegye@jnszpsz.axelero.net;

www.jnszpsz.axelero.net

Üdülési csekket elfogadnak! Elhelyezés 6 db kétágyas, fürdőszobás, tévével, hűtőszekrénnel felszerelt szobában. A konyhában villany sütő, gáztűzhely, mikrosütő, kávéfőző található. Főzőedény nincs!

Az idegenforgalmi adót a helyszínen kell fizetni.

Június 16-tól augusztus 31-ig	Nem PSZ- tagok	PSZ-tagok	Megyei szöv. tagok
1 fő részére	3 400 Ft	2 600 Ft	1 700 Ft
2 fő részére	6 800 Ft	5 200 Ft	3 400 Ft
1 személyes igénybe- vétel	5 100 Ft	3 900 Ft	2 600 Ft
Teljes üdülő bérlete éjszakánként 12 férőhely esetén	37 000 Ft	28 000 Ft	18 000 Ft
Pótágy/fő	900 Ft	900 Ft	900 Ft

A PSZ kecskeméti üdülője – Soltvadkert

Soltvadkert, Petőfi-tó, Rózsa u. 3.

Turnusbeosztás: június 18-tól hetenként augusztus 20-ig.

Árak (7 éj/fő): Kecskeméti terület **PSZ-tag:** 1800 Ft/éj

Hozzá tartozó: 2100 Ft/éj. **Más terület PSZ-tag:** 2000 Ft/éj. **Hozzá tartozó:** 2300 Ft/éj. **Gyermekkedvezmény van. Nem szakszervezeti tag:** 3000 Ft/éj. **Üd.helyi díj (18–70 év):** 200 Ft/fő/éj

A vendégek elhelyezése: 5 db 4 ágyas apartmanban, amelyekben felszerelt konyha, zuhanyzó, WC, terasz (nádbútorral) található.

Az üdülési díj tartalmaz 2 db felnőtt- és 2 db gyermekstrandbérletet a Petőfi-tóra. A vendégeknek az üdülőövezetben és a strandon több helyen van étkezési lehetőség.

Jelentkezés: Pedagógusok Szakszervezete Kecskemét Városi Bizottsága, 6000 Kecskemét, Lunkányi János u. 10.

Telefon: Iroda: 76/477-138; Kégel Tamásné: 30/229-3357, 70/371-6985; Burányi Lászlóné: 70/371-6984.

E-mail: pszkbv@freemail.hu

XI. ORSZÁGOS PEDAGÓGUS-TENISZVERSENY

A **Balatonalmádi Tenisz Klub** és a **Pedagógusok Szakszervezete (PSZ)** immár tizenegyedik alkalommal rendezi meg az Országos Pedagógus Teniszbajnokságot.

Időpont: 2010. július 2–3–4. (péntek–szombat–vasárnap). Mérkőzések: pénteken, 13 órától, döntők: vasárnap, kora délután.

Helyszín: Balatonalmádi, a Szent Erzsébet ligetben (Öregparkban) lévő, 6 db salakos teniszpálya.

Versenyszámok: férfi egyéni 40 éves korig, 40–55 éves kor között, 55 éves kor fölött; férfi nyílt páros; női egyéni 40 éves korig, 40–50 éves kor között, 50 éves kor fölött; női nyílt páros.

A részvétel feltétele: pedagógus-oklevél, oktató-nevelő munkában való részvétel. (Az oklevél vagy hiteles másolatának bemutatása a versenyre jelentkezéskor kötelező.)

Nevezési díj: személyenként 5000 Ft, amelyet a helyszínen, a regisztráláskor kell fizetni.

Szállás, ellátás, utazás: A Pedagógusok Szakszervezete július 2-án és 3-án minden PSZ-tag résztvevő számára ingyenes szállást biztosít a *PSZ Győr városi-körzeti szervezetének üdülőjében* (Balatonalmádi, Mikszáth K. út 12. Információ: *Torma Tiborné*, tel.: 70/375-6305). A szakszervezetten kívüliek a szállást önköltségi áron vehetik igénybe.

A Balatonalmádi Tenisz Klub gondoskodik a megfelelő versenyfeltételekről, továbbá ingyenes strandbelépőt ad a résztvevőknek, és partit szervez szombaton este.

A szállás költsége: 2100 Ft/fő/éjszaka (+350 Ft/fő/nap idegenforgalmi adó). (Ezt a PSZ-tagoknak ingyenesen biztosítjuk.)

A szállással együtt reggelit is adunk, amelynek költsége 450 Ft/fő (a PSZ-tagok számára ez is ingyenes). A szakszervezeti tagság igazolásához PSZ-tagkártya bemutatása szükséges!

Utazás egyénileg.

További információt a verseny főszervezőjétől, *Dudás Zsoltól*, a klub elnökétől (a 06/20/48-38-780-as telefonszámon, e-mail: btc@invitel.hu Honlap: www.almaditenisz.hu) és a PSZ Országos Irodájától (06/1/322-8464; www.pedagogusok.hu) kaphatnak az érdeklődők.

Előzetes jelentkezés: 2010. június 20-ig a PSZ Országos Irodájánál (1068 Budapest, Városligeti fasor 10., telefon és fax: 06/1/322-8464, e-mail: psz@internet.hu). A jelentkezők írják meg levelezési címüket, munkahelyük címét, szakszervezeti tagságukat. Jelölik meg, hogy milyen versenyszámban indulnak, és hogy szállásra, illetve étkezésre tartanak-e igényt.

PEDAGÓGUS TERMÉSZETBARÁTOK ÉS TERMÉSZETBARÁT EGYESÜLETEK ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJA

2010. július 5–9.

Az 51. találkozón a résztvevők Szekszárd és környéke legszebb kirándulóhelyeivel, történelmi, néprajzi, természeti kincseivel ismerkednek. Így ismeretséget kötnek a Duna–Dráva Nemzeti Parkkal, kisvasúttal átszelik a Gemenci erdőt, bejárják a Szarvas-szurdok, Bükköserdő, Gurovica-hegy, Kisbödő-hegy, Gyűszű-völgy megejtően szép részeit. Szekszárdon megtekintik Babits Mihály 2008-ban felújított szülőházát, Közép-Európa legnagyobb egyhajós templomát, a Belvárosi templomot, a Garay, Béla király tér épületeit, szobrait, az Augusz-ház jellegzetes épületét, a Művészetek Házát és a Wosinsky Mór Megyei Múzeumot, a Mézeskalácsos és Gyertyaöntő Múzeumot. Decs, Sióagárd néprajzi gyűjteménye felejthetetlen élményt nyújt a megye múltjából.

A találkozó rendezője a Pedagógus Természetbarát Egyesületek Országos Szervezőbizottsága, támogatója a Pedagógusok Szakszervezete. A szervezőbizottság elnöke Tóth Imre (6722 Szeged, Kossuth L. sgt. 16., tel.: (62) 311-004, 06-30/985-40-71, e-mail: amerigo4159@gmail.com), aki az érdeklődők jelentkezését a fenti címen várja.

Jelentkezési határidő: 2010. június 2. A jelentkezés elfogadásának feltétele: a jelentkezési lap visszaküldése határidőre (postán vagy e-mailben), és azzal egy időben az 5000 Ft/fő NEVEZÉSI DÍJ befizetése. A teljes részvételi díj 20 500 Ft, mely tartalmazza a nevezési díjat és a szállás, az étkezés és a szervezés díjait is. **A teljes összeg befizetési határideje:** június 15. (A jelentkezési lapon található bankszámlára.) A hagyományoknak megfelelően a Pedagógusok Szakszervezete tagjainak 3000 Ft kedvezményt biztosít a helyszínen a PSZ-tagság igazolását követően.

A találkozó programja

Július 5. hétfő: 10–15 óra között a szálláshely elfoglalása (előzetes kérésre ebédet tudunk biztosítani) **Szállás:** Szent László Középiskolai Kollégium, 7100 Szekszárd, Augusz I. u. 15. (kétágyas szobákban) **17 óra az 51. OPTT ünnepélyes megnyitója** a Művészetek Házában.

Július 6. kedd

„A” 8 órakor különjáratú autóbussz (45 fő) indul Pörböllyre. Onnan a gemenci kisvasúttal Gyöngyösoldalig, majd vissza a Duna–Dráva Nemzeti Parkban. Decsen a tájház megtekintése, visszaindulás és ebéd a kollégiumban.

„B” 8 órakor menetrend szerinti autóbusszokkal utazás Sióagárdra (40-45 fő), ahol a Községi Tájháza, a templomot nézik meg, majd séta a Leányvár-Pincefaluban és hízműszeműmúzeumi látogatás. Ebéd a Margit pincében, majd vissza Szekszárdra.

Július 7. szerda

Az „A” és „B” programok megcserélve. **Délután:** fakultatív kirándulás menetrend szerinti autóbusszal Tolnára, a muzeális értékű képfestőműhelybe. Városnéző séta a Petrits család Mézeskalács, Gyertya- és Cukorkakészítő Múzeumába.

Július 8. csütörtök

A gyalogtúrák napja. Ebéd: a kollégiumban. **Délután:** fakultatív programok. Vacsora: 19 órakor a kollégiumban, 21 órakor a találkozó zárása.

Július 9. péntek: Hazautazás

Emberi méltósággal

A költő önéletrajza

L. Gál Mária, Lupsa Józsefné születési helyén, egy Szabolcs megyei községben, Kótajban él, 2008-tól nyugdíjas-ként. Eddig négy kötete jelent meg, a „Körülölelt a csend” 1999-ben, a „Csendes áhítat” 2002-ben, a „Szívemig ér a csend” 2004-ben és a „...Csendben, kettesben” 2006-ban. 2008-ban az Együtt Veled Alapítvány finanszírozásában megjelent a Mandalák világa I. kifestő-színező füzet. Több antológia társszerzője. Álomvirágait, mandaláit sok esetben adja „kölesön” alkotótársainak kötetek illusztrálásához. Célja az, hogy írásait olvasva, rajzait nézegetve az emberek rádöbbenjenek: az élet mulandó, szépségeit könnyű észrevenni és élvezni, az árnyoldalait viszont – ha tetszik, ha nem – emberi méltósággal el kell viselni.

Más vagyok...

a napsütésben,
záporverésben,
nyargaló szélben.

télen hófúvásban,
nyáron napfényben,
tavaszi rügyfakadásban,
őszi avargörgögetegben.

hajnali ködszítálásban,
nappali fényárban,
éjjeli csillagruhában.

ha rügy pattan,
parázsló tűz lobban,
más, más vagyok
szakadatlan.

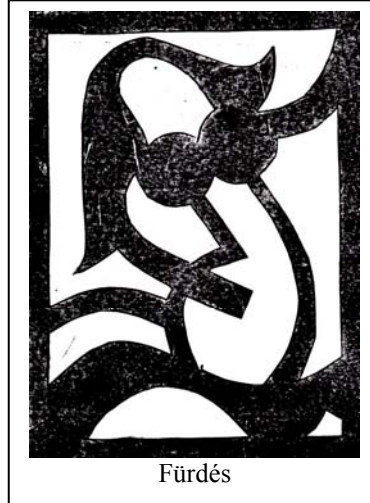
Éjszaka

Mikoron közelít az éj,
lehunyod szemed,
bentre kerül
a sötét, mely
odakint riaszt,
de te ne félj,
keresd a vigaszt!

Lebbentsd a
sötét fátlyat feljebb,
édes borzongás járja
át majd lelked, s az
éjszaka virágának
csodaszép kelyhét
megeled.

Ördög a Holdon

Fürdés

illusztráltam angol nyelvkönyvet, készítettem pólologókat, húsvéti kifestőt gyerekeknek, van saját képeslapom, és karikatúráimat a Móricka nevű vicclap közölte – amíg foglalkoztam vele.

1998 óta alkotok, a képi ábrázolás szinte minden ága-boga érdekel a linótól az olajon át az egyszerű grafikáig. Mindenben a képet, a művészetet, a maradandóságot keresem. Szeretem önmagam bejárni a felfedezés és megismerés ösvényét pontosan azért, hogy az alkotásaim mentesüljenek a bevált kliséktől.

Nem mindig sikerül... Szeretem korunk technikáit, az újat, a szokatlan módszereket.

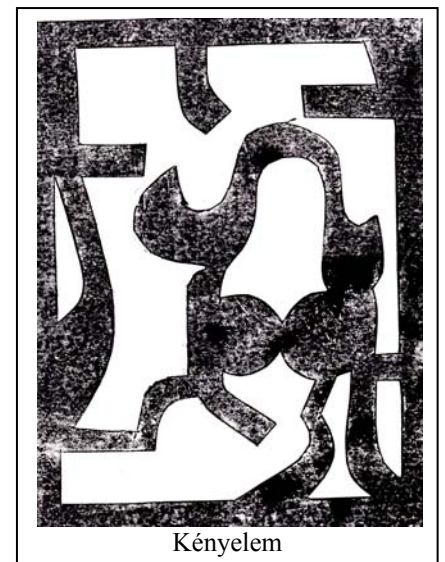
Szeretek kísérletezni, új anyagokat használni a képalkotás-hoz. Csempeképeim és matricaképeim, stenciljeim ilyen indíttatásból jöttek létre, és remélem, lesz időm és lehetőségem megmutatni a nagyvilágnak, mi minden rejlik ezekben a technikákban. Félszázéves korom sajnos küzdök az ismeretlenség problémájával, de hiszem és vallom, kitartó munkával, színvonalas alkotásokkal, folytonos megújulással van jövője a művészetemnek.

Szarvák Antal 1976-ban született Szolnokon. Földrajztanári diplomát kapott 2004-ben a szombathelyi Berzsényi Dániel Főiskolán, jelenleg rajztanári diplomájának megszerzésén fáradozik a Nyíregyházi Főiskolán. Pedagógusi szakmai tapasztalatait a nyíracsházi Ady Endre Általános Iskolában földrajz-rajz szakos tanárként szerzi. Alkotásaival számos csoportos kiállításon vett részt, 2009-ben a 10. ARC Restart óriásplakát-kiállításon, idén többek közt az Alkotó Pedagógusok

Kiállításán, Debrecenben, a Hungaricum 2010 Kiállításán, Budapesten és az 1. Nemzetközi Mail-Art Kiállításán, Nyíracshádon. Egyénileg 2002-ben a Mezon Galériában, Debrecenben, Hajdúböszörményben, Hajdúsámsonon és a nyíracsházi Dózsa György Művelődési Házban mutatkozott be. Képeit, alkotásait a www.kepafalon.hu oldalon megtekinthetik.

Szarvák Antal bemutatkozása

Amatőr, autodidakta festő, grafikus, karikatúrista, mozaikkép-készítő vagyok. Alkotásaimmal már több kiállításon szerepeltem. Köztéri csempe- és mozaikkép-alkotásaimmal találkozhatnak Nyíracshád főterén, az Ady Endre Általános Iskolában, Nyíracshádon és Hajdúböszörményben, a Középkerti Általános Iskolában. Többek között

Kényelem

AZ UNOKA ÉS A NAGYSZÜLŐ

„Szerintem a nagyszülők napját is ki kellene tűzni, ahogyan anyák napja meg apák napja is van. Én mondom, megérné, biztos tudnák értékelni.” Ezt a telitalálatot, ahogy az alábbiakat is, 10-12 éves nápolyi gyerekek írták, és tanítójuk, *Marcello D’Orta* gyűjtötte könyvbe. A „Ha nem volna nagyapám, ki kéne találni” című könyvben megjelent gyermeki gondolatokat *Magyarósi Gizella* fordította magyarrá.

- ♥ Mikor a közelemben jön, megérezem rajta azt a különös nagymamaillatot, amit semmilyen illatszerboltban nem lehet kapni: az aranyos, házias, édes nagyika illatát.
- ♥ A nagymamának zöldségboltja van, ezért mindig érdes a keze. Hátvakarásra ideális, én ki is használom.
- ♥ A nagyapámnak félelmetes a memóriája, mikor átvesszük a szorzótáblát, mindig ő a nyerő, de nekem úgy is jó, ha legyőz.
- ♥ A szülői szeretet nagy, de a nagyszülői kétszer akkora, ugyanis a generációk múlásával egyenes arányban nő.

- ♥ A nagyszülő az az ember, aki a szülővel vetélkedik a szeretetünkért.
- ♥ A nagyapám nagyon öreg. Nyomja a vállát a sok leélt év, amelyek lassan kiszorították belőle a szuflát.
- ♥ A nagyapám nagyon bátor. Füstöl, mint a gyárkémény, iszik, mint a kefekötő, és a nagymamával él.
- ♥ A nagyapám mindig azzal jön, hogy „én a te korodban...”, meg hogy „bezzeg a mi időnkben...” Egyszer megtaláltam egy fiókban a bizijét 1932-ből: tiszta elégséges. Azóta csönd van.
- ♥ A nagyszülő a lehető legszebb dolog egy kisgyerek életében.
- ♥ Az én nagyanyám szinte tökéletes. Lehet, hogy neki is van hibája, csak én nem veszem észre.
- ♥ Azt gondolom, a nagymama a legnagyobb találmány ezen a földön.
- ♥ A nagyszülők nagyon fontosak, mert ha ők nincsenek, mi se vagyunk, de nincsenek a szüleink se, szóval szép kis kalamajka volna.

ZÁGON ISTVÁN: AZ ANYA MEG A SZÜLŐ

Ez a két fogalom alapján véve ugyanazt jelenti, de azért mégsem ugyanaz. Olyan különbség van köztük, mint – hogy is magyarázzam – mint amikor az ember azt mondja, hogy állam, meg azt, hogy haza.

A hazáért élek és halok, az államnak meg adót fizetek. És annak ellenére, hogy az utóbbi lényegesen könnyebb, mégis több emberről hallottam, aki lelkes örömmel halt volna meg a hazáért, de soha senkiről nem hallottam, aki szívesen fizetett volna adót.

Hát így vagyunk valahogy az anyával meg a szülővel is. A szülő hivatalos kifejezés, az anya magánjellegű.

A szülő minden, ami értelmet jelent, erőt és kötelességet, az anya pedig minden, ami érzélem, áldozat és a leggyönyörűbb gyöngédség a világon.

Az anya meg a szülő egy ember. De ennek az egy embernek egészen más tulajdonságai nyilvánulnak meg az anyában, mint a szülőben.

Aki a harmadik szobából csukott ajtón át is meghallja, hogy hathetes kislánya sír, az az anya.

Aki szeretne berohanni hozzá, és egy kis jó, langyos tejecskével elcsitítani azt a kis ártatlant, még az is az anya.

Aki be is rohan hozzá, megnézi, kibontja, tisztába teszi, de soron kívül egyetlen korty anyatejet sem juttat neki, hanem szigorúan alkalmazkodik az orvosilag előírt étrendhez, az már a szülő.

Akinek majd a szíve szakad ki, amikor a gyermeknek fogzási fájdalmai vannak, az az anya, de aki csukamájolajat ad neki, hogy minél előbb nőjön ki a foga, az már a

szülő. Általában aki képes arra, hogy saját önszületett gyermekének beadja a csukamájolajat, azt a csúszós, szörnyű, kibíratatlan ízű kotyvalékot, az nem is lehet anya. Az csak szülő lehet.

Vörös Ferenc rajza

De aki közben azt hajtogatja: jaj de jó, de finom, a mama is ezt eszi, és hősies elszántsággal a szívében, de háborgó indulatokkal a gyomrában maga is megkóstolja azt a szörnyű kotyvalékot, az már megint az anya.

Aki büszke arra, hogy az ő kisfia már olyan nagy, hogy az első osztályba iratkozik, az a szülő. De aki az iskola megnyitására napján sírva kíséri a gyermeket abba a tiszteletre méltó épületbe, és amikor beengedi a többi gyerek közé, akkor úgy érzi, hogy a fia Dániel, aki most lép be az oroszlanbarlangba, az már megint az anya.

Aki nappal megbünteti a gyermeket, mert elszaggatta a nadrágját, az a szülő, de aki azt a kispadrágot éjjel könnyes mosollyal foltozza meg, az az anya.

Aki azt mondja: haszontalan kölyök, már megint nem tanulsz, az a szülő, de aki fünek-fának keservesen panaszkodik, hogy annak a szegény gyereknek már megint mennyit kell tanulnia, az az anya.

Aki a kamasz fiát tánciskolába viszi, az a szülő. Aki büszkén figyeli, hogy az a haszontalan kölyök milyen ügyesen teszi a szépet annak a copfos kislánynak, az még mindig a szülő.

De aki ugyanakkor nagyokat nyel, mert úgy érzi, hogy most kezdik tőle elszakítani lelkétől lelkezett magzatát, és szeretné a fia táncpartnerét, azt a kis kacér, szöke démont megpofozni, az már megint az anya.

És mégis az anyából lesz a jó anyós, a szülőből pedig a rossz. Amely anyósi állapot tart mindaddig, míg meg nem születik az első unoka. És akkor valami egész váratlan és csodálatos dolog történik, eltűnik a szülő, eltűnik az anya, mondjuk inkább a kettő összeolvad, és nagymama lesz belőle.

De ez a nagymama nem hasonlít sem az anyára, sem a szülőre, annyira nem, hogy hadilábon áll mindkettővel, a szülőt ridegnek, az anyát túlzottan tartja, és csak egyvalakivel azonosítja magát teljesen és százszázalékosan, a gyerekkel. Mintha soha nem lett volna szülő, mintha soha nem lett volna anya.

Mintha így született volna ötvennéhány éves korában, egyenesen nagymamának.

MAGYARORSZÁG AZ ÖRDÖGI FOLYAMAT ELKEZDÉSÉBEN IS ÚTTÖRŐ SZEREPET VÁLLALT

Részlet Iványi Gábor április 16-i emlékbeszédéből

„Mindnyájatokat kérlek, ti járókelők: tekintsétek meg és lássátok meg, ha van-é oly bánat, mint az én bánatom, amely engem ért, amellyel engem sújtott az Úr az ő búsult haragjának napján! (...) sajtóba taposta az Úr Júda szűz leányát. Ezekért sírok én; szememből víz foly alá, mert messze távozott tőlem a vigasztaló, aki megélesszen engem; fiaim elvesztek, mert győzött az ellenség.”

Jeremiás siralmaiból valók ezek a szavak. Máig érvényes, ihletett szavak. A temetési liturgia során ütjük fel ezt a könyvet, s most, az emlékezés, a soá, a holokauszt, a vézskorszak borzalmaira emlékezve sem találhattam jobb bevezető gondolatokat. A mai napot egy tíz évvel ezelőtt folytatott országgyűlési vita tette a fakultatív visszatekintés emléknapijává, a hatmillió testvérünk ördögi elpusztításának s köztük hatszázezer magyar honfitársunk fájdalmas és pótolhatatlan elvesztése feletti gyász alkalmává. Az akkori parlament elé az a javaslat került, hogy állítsunk emléket a holokauszt áldozatainak. Ebből azonban erős jobboldali nyomásra a kommunizmus áldozataira való emléknapi országgyűlési határozata született meg, és az az ajánlás, hogy a mindenkorai oktatási miniszter elrendelheti, hogy az iskolákban lehetőséget kell teremteni ezen a napon a holokauszt áldozataira való megemlékezésre is.

Csak helyeselni tudom az ilyen irányú törvényalkotói szándékot. Sajnálom ugyanakkor, hogy ezt a régen várt erkölcsi kötelezettséget megerőlténítette az akkori többségi szándék a maga kétarcúságával. Az egyik kifogásom, hogy a kommunizmus mintegy háromezer áldozatára minden évben (februárban) emlékezik a magyar parlament. A holokauszt 600 ezer áldozatáról egyetlenegyszer, 2004 áprilisában emlékezett meg az Országgyűlés, s 2000-ben a nemzeti kerettantervben az akkori oktatási miniszter engedélyezte a holokausztra való megemlékezés fakultatív iskolai megtartását. (...) Az antiszemiták felé tett, politikai számításból gyakorolt, elhibázott, felelőtlen, sőt bűnös gesztusnak kell tekintenünk a kommunizmus bűnei nagyságának a hitleri népirtás fölé helyezését. A népek történelme során az ilyen és olyan hitűek, bórszínűek, nyelvűek közötti engesztelhetetlen ellentéteknek ártatlan emberek milliói estek áldozatul az elmúlt évezredekben. Ipari, technológiai módszerekkel, a halál gyárában azonban, a vasút teherfuvarozási kapacitását igénybe véve csupán egyetlen népet szállítottak milliószámra értéktelen nyersanyagként kohókba: az európai (s közte a magyar) zsidóságot. Ez teszi a holokausztot egyedivé és különlegessé, s ez kötelez bennünket arra, hogy a soá áldozataira külön, más áldozatoktól elkülönítetten emlékezzünk. (...)

A másik megtévesztés az emléknapi dátumának a meghatározása. Azzal, hogy az időpont az 1944 áprilisában kezdődött gettófelállítások időpontja, azt sugalljuk, hogy a zsidóság módszeres kiirtásának az ötlete Magyarország német megszállása után egyedül a külföldi, náci hatalmi gépezet számlájára írható, mi pedig legfeljebb gyengék voltunk, és egyedül maradtunk, sőt, amíg lehetett, ellenálltunk a megszállók akaratának. Pedig nem így volt. Nem ez volt a kezdet.

Nem a megszállókkal való olajozott és gátlástalan együttműködésre akarok ismét rámutatni, hanem arra a tényre, amit *Majsai Tamás* teológus-történész ástott elő először a múlt század nyolcvanas éveiben, hogy tudniillik már 1941-ben, még mindenféle megszállás előtt, döntött úgy a Horthy-vezetés, példát mutat ismét Európának (mint ahogy Magyarország az ördögi folyamat elkezdésében is úttörő szerepet vállalt a 20-as évek elején, az ún. zsidótörvények elsőkénti megfogalmazásával), és mintegy 18 ezer „galiciáner”-nek titulált hazai zsidót (időseket, aktív korúakat és gyermekeket) üzött ki az ukrainai hadművelési területekre, akiket ott, Kamenyec-Podolszkij környékén meggyilkoltak. (...)

A másik lényeges dolog, amiről (...) szólnom kell, hogy hosszas vajúdás után a magyar parlament idén, márciusban módosította a büntető törvénykönyvet, kijelentve, hogy büntettet követ el, aki tagadja a holokauszt tényét, s ezért három évig terjedő börtönbüntetéssel sújtható. Ádáz vita előzte meg és követte ezt a fontos eseményt. Magyarországot szinte a rendszerváltás óta fogságban és szégyenben tartja az engesztelhetetlen verbális és praktikus gyűlölet förtelmes mocsara. A mindennapi érintkezés általános eleme lett a széles körben elterjedt zsidózás kódolt vagy nyílt gyakorlása, a két háború közti náci propaganda képeinek és szövegeinek interneten, újságokban, filmen és szórólapokban, valamint nagygyűléseken való terjesztése. És végül megjelent törvényszerűen a holokauszt tagadásának eddig sem ismeretlen, de most sokkal nyíltabb gonoszsága. A hatás nem maradt el. A tudatlan és az igazságot ez idő szerint megismerni nem tudó vagy nem is óhajtó, az iskolák megfertőzött történelemoktatásának befolyása alá került fiatalok seregestül estek szellemi pedofilok újnáci karmaiba. A jó szándékú, szabadelvű, az alapvető emberi jogokat (nem alaptalanul) féltő egyik oldal a szólásszabadság védelmében ellenezte a törvény konkrét szigorát. Azt kell látunk azonban, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának védelme egyrészt a gátlástalan gyűlöletbeszédet, az ördögi megtévesztést, és ezt követően a hivatali cinkosságot és eltussolást élteti. (...)

A harmadik dolog, amit szóvá kell tennem, hogy a legutóbbi europarlamenti, majd a mostani általános választás óta Magyarországon valami gyökeresen megváltozott. A többé-kevésbé demokratikus választási eljárás lehetővé tette, hogy a Magyar Országgyűlés nem jelentéktelen törvényalkotó erejévé váljék egy szélsőjobboldali, náci eszméket nyíltan valló és támogató párt. (...) Sokan (bár egyre nyugtalanabban) még mindig félvállról veszik ezt a veszélyt. A rendszerváltás óta még soha nem volt ennyire fontos, hogy leleplezzük és azonosítsuk a demokrácia köntösében megjelenő újnáci magamutogatókat és azokat, akik a hatalom minél nagyobb megkaparintása érdekében türik, támogatják és kihasználják ezt a szégyenteljes magatartást. (...)

Nem akarom az emlékezést a fájdalom és a szorongó tanácstalanság gondolataival befejezni. 2003-ban, megemlékező utunk szervezése kezdetén néhány professzortársammal elmentünk Kamenyec-Podolszkijba, és a mártírok temetőjévé lett közparkból, a tömegsírokról elhoztunk egy csenevész kicsi cserjét, nem nagyobb annál, mint amelynek olthatatlan és a bokrot elemészteni mégsem akaró tűzében Mózes a pusztában az Úr jelenlétét és az elnyomottakkal való szolidaritás el nem múló kötelezettségét értette meg. A gyöngye növényt elültettük főiskolánk udvarán. Ez a reménytelenül hitvány kis hajtás azóta erős növendékfa-együttessé erősödött. Se a téli fagyok, se a nyári hőségek nem törték meg. Erős, mint a zsidó nép ősanyái. Ezért hadd fejezzem be szavaimat a Rebekának adott családi áldás szavaival: „Te, mi nővérünk! Szaporodjál, ezerszer való ezerig, és bírja a te magod az ő ellenségeinek kapuját!”